

ДОКЛАД

**ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА
КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА
ПРОГРАМА КЪМ 30 ЮНИ
2013 ГОДИНА**

СЪДЪРЖАНИЕ

I. МАКРОИКОНОМИЧЕСКА СРЕДА И ФИСКАЛНА ПОЛИТИКА.....	6
1. Състояние на българската икономика през първата половина на 2013 г.	6
1.1. Актуална оценка за основните параметри по макрорамката за 2013г.	10
2. Основни акценти по отношение на изпълнението на консолидираната фискална програма през 2013 г.	12
II. ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПОЛУГОДИЕТО НА 2013 г.	18
1. Изпълнение на приходите по видове по консолидираната фискална програма	24
1.1 Преки данъци	26
1.1.1 Корпоративни данъци.....	26
1.1.2 Данък върху доходите на физическите лица	27
1.1.3 Други данъци	28
1.2 Приходи от социално и здравно-осигурителни вноски.....	28
1.3 Косвени данъци	29
1.3.1 Данък върху добавената стойност	29
1.3.2 Акцизи	29
1.3.3 Данък върху застрахователните премии	30
1.3.4 Мита.....	30
1.4 Неданъчни приходи	30
1.5 Помощи, дарения и други безвъзмездно получени суми.....	31
2. Изпълнение на разходите по икономически елементи.	31
2.1 Текущи нелихвени разходи	32
2.1.1 Заплати и възнаграждения за персонала	32
2.1.2 Осигурителни вноски	32
2.1.3 Издръжка.....	32
2.1.4 Субсидии.....	33
2.1.5 Социално осигуряване и грижи.....	34
2.2 Капиталови разходи	35
2.3 Лихвени разходи.....	36
2.4 Вноска на България в бюджета на Европейския съюз.....	36
3. Просрочени задължения и вземания към 30.06.2013 г.	37
3.1 Просрочени задължения	37
3.2 Просрочени вземания.....	38
4. Изпълнение на показателите в частта на финансирането по консолидираната фискална програма към 30.06.2013 г.	39
4.1 Външно финансиране	39
4.2 Вътрешно финансиране	40
4.3 Приватизация	42
III. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПЪРВОТО ПОЛУГОДИЕ НА 2013 г. ПО СЪСТАВНИ БЮДЖЕТИ.....	43
1. Републикански бюджет.....	43
2. Съдебна власт	45
3. Социално и здравноосигурителни фондове.....	45
3.1 Държавно обществено осигуряване	45
3.2 Национална здравноосигурителна каса.....	48
4. Бюджети на общините	49

5. Българско национално радио	50
6. Българска национална телевизия.....	51
7. Българска телеграфна агенция.....	51
8. Държавни висши училища	51
9. Българска академия на науките	51
10. Национален фонд	52
11. Държавен фонд „Земеделие”.....	54
12. Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС)	56
ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	59

Използвани съкращения

Н1 - първо полугодие

АМ – Агенция „Митници”

АПИ – Агенция „Пътна инфраструктура”

БВД – брутен външен дълг

БВП – брутен вътрешен продукт

БДЖ ЕАД – „Български държавни железници” ЕАД

БНБ – Българска народна банка

БРСЕ – Банка за развитие на Съвета на Европа

б. т. – базисни точки

ВОП – вътреобщностни придобивания

ВСС – Висш съдебен съвет

ДАНС – Държавна агенция „Национална сигурност”

ДВ – Държавен вестник

ДДС – данък върху добавената стойност

ДИЗ – държавни инвестиционни заеми

ДМА – дълготрайни материални активи

ДОО – държавно обществено осигуряване

НЗОК - Национална здравноосигурителна каса

ДДС – Данък върху добавената стойност

ДДФЛ – Данъци върху доходите на физическите лица

ДФЗ – Държавен фонд „Земеделие”

ЕК – Европейска комисия

ЕО – Европейска общност

ЕС – Европейски съюз

ЕФ – европейски фондове

ЗДБРБ – Закон за държавния бюджет на Република България

ЗКПО – Закон за корпоративното подоходно облагане

ЗМДТ – Закон за местните данъци и такси

ИПЦ – индекс на потребителските цени

ИА – Изпълнителна агенция

ИПП – Инструмент за предприсъединителна помощ

КРС – Комисия за регулиране на съобщенията

КСО – Кодекс за социално осигуряване

КФП – Консолидирана фискална програма

МБВР – Международна банка за възстановяване и развитие

МВР – Министерство на вътрешните работи

МВнР – Министерство на външните работи

МВФ – Международен валутен фонд

МЗ – Министерство на здравеопазването

МЗХ – Министерство на земеделието и храните

МИЕТ – Министерство на икономиката, енергетиката и туризма

МК – Министерство на културата

МО – Министерство на отбраната

МОМН – Министерство на образованието, младежта и науката

МОСВ – Министерство на околната среда и водите

МП – Министерство на правосъдието

МРР – Министерство на регионалното развитие

МС – Министерски съвет

МТИТС – Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията

МТСП – Министерство на труда и социалната политика
МФ – Министерство на финансите
НАП - Национална агенция за приходите
НАТО – Организация на Северноатлантическия договор
НК ”ЖИ” – Национална компания „Железопътна инфраструктура”
НОИ – Национален осигурителен институт
НС – Народно събрание
НСИ – Национален статистически институт
НРС – Национална разузнавателна служба
НСО – Национална служба за охрана
НФ – Национален фонд
ОП – Оперативна програма
ПЗР – преходни и заключителни разпоредби
ПРБК – първостепенни разпоредители с бюджетни кредити
п. п. – процентни пункта
ПП – програмен продукт
ПУДООС – Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПЧИ – преки чуждестранни инвестиции
ПФИ – Преходен финансов инструмент
ПМС – Постановление на Министерския съвет
СКФ – Структурни фондове и Кохезионен фонд
СНС – система на националните сметки
СП – Сметна палата
УО – Управляващ орган
УПФ – Учителски пенсионен фонд
ФГВРС - Фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите”
ФПРПСК– Фонд за покриване на разходите за приватизация към Агенцията за приватизация и следприватизационен контрол
ФМ на ЕИП – Финансов механизъм на Европейско икономическо пространство
ХИПЦ – Хармонизиран индекс на потребителските цени
ЦБ – Централен бюджет
ЯБМС – Японска банка за международно сътрудничество

I. МАКРОИКОНОМИЧЕСКА СРЕДА И ФИСКАЛНА ПОЛИТИКА

1. Състояние на българската икономика през първата половина на 2013 г.

За първата половина на 2013 г. brutният вътрешен продукт¹ в страната възлезе на 35 898 млн. лева. В реално изражение беше отчетен растеж от 0.3%², като за първо тримесечие нарастването бе 0.4 %, а за второ се забави до 0.2 %. Забавянето спрямо 2012 г., когато беше отчетен годишен растеж от 0.8 %, се дължи на по-слабо вътрешно търсене, което не бе напълно компенсирано от положителния принос на нетния износ.

Докато през 2012 г. износът на стоки и услуги отбеляза спад, то през 2013 г. беше отчетено възстановяване. За първо тримесечие растежът достигна 10.8 %, а за второ се забави до 2.2 %. Тези развития в голяма степен се дължат на базов ефект поради намалението на износа през първо тримесечие на 2012 г. и последвалия ръст през второ. Вносът на стоки и услуги нарасна средно с 3.4 % за полугодieto като остана потиснат поради ниското вътрешно търсене.

За периода януари-юни крайното потребление остана без съществена промяна спрямо година по-рано. Индивидуалното потребление спадна с 1 % през първо и с 1.3 % през второ тримесечие, а колективното се повиши съответно с 3.2 % и 1.9 процента. През юли показателят за доверие на потребителите отбеляза понижение с 2.1 пункта спрямо предходното наблюдение от април. Анкетата показва влошени очакванията, както за финансовото състояние на домакинствата, така и за икономическата ситуация в страната.

Инвестициите в основен капитал нараснаха средно с 3.4 % за полугодieto, а при изменението на запасите беше отчетен спад, който допринесе отрицателно за растежа на БВП. Според данните за разходите за ДМА инвестиционната активност в страната през първо тримесечие е била най-вече в секторите промишленост и селско стопанство.

От страна на предлагането с положителен принос към растежа бяха селското стопанство и секторът на услугите. Брутната добавена стойност в страната нарасна средно с 0.3 % като аграрният сектор се представи стабилно, с растежи съответно от 3.6 % и 2.7 % за първо и второ тримесечие. При услугите също беше регистрирано положително развитие като растежът им за двете тримесечия беше съответно 0.6 % и 0.5 процента.

Добавената стойност в промишлеността нарасна с 1.9 % през първо тримесечие, но през май и юни беше регистрирано значително свиване в промишленото производство съответно със 7.7 % и 5.7 процента. Годишната започна с ръст на оборотите в промишлеността, който достигна 2.2 % за първо тримесечие най-вече поради силно представяне на продажбите на външните пазари. За благоприятната динамика допринесоха енергийните продукти и производството на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване. През второ тримесечие слабото вътрешно търсене се отрази в задълбочаване на спада в оборотите на вътрешния пазар до 5 процента. Сектор производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия имаше най-голям отрицателен принос.

В строителния сектор динамиката продължава да е нестабилна. През февруари и април беше регистриран ръст в индекса на строителната продукция поради благоприятно развитие при сградното строителство, но въпреки това за полугодieto индексът спадна с 3.9 процента. Принос за това имаше значителният спад в

¹ Данните за второ тримесечие на 2013 г. са на база експресни оценки за БВП на НСИ.

² Данните за БВП и компонентите му са сезонно изгладени с корекция в разликите в броя на работните дни. Представените растежи са спрямо същия период на предходната година.

гражданското строителство през май и юни от 16.3 % и 14.1 %, но и влошаването на индекса на сградно строителство в този период.

През първата половина на 2013 г. динамиката на заетостта в страната преодоля тенденцията на спад, наблюдавана през последните четири години. За първите три месеца броят на заетите отбеляза слабо увеличение от 0.1%³ в сравнение с първото тримесечие на 2012 г. Възстановяването на общата заетост в страната бе обусловено от сектора на услугите, където броят на заетите се повиши с почти 3 % на годишна база, като всички икономически дейности се характеризираха с положителен принос⁴. Развитието на заетостта в селското стопанство и индустрията през първите три месеца на 2013 г. остана на отрицателна територия, но темпът на намаление се забави на годишна база. По-бавният спад на заетите в индустрията бе свързан със стабилизирането на заетостта в строителството (спад от 0.3 %), след отбелязаните двуцифрени темпове на намаление през повечето тримесечия на 2012 година. В същото време понижението на заетостта в промишлеността, която е пряко зависима от външното търсене, се задълбочи до 6.6 процента. През второто тримесечие броят на заетите ускори годишният си темп на повишение до 0.9%⁵, като основен положителен принос отново имаше секторът на услугите.

Едновременно с повишението на заетостта, безработицата продължи да нараства на годишна база. През първото тримесечие на 2013 г. нивото на безработица достигна 13.8%⁶, а в резултат на влиянието на сезонни фактори стойността му се понижи до 12.9 % през вторите три месеца на годината. Средно за шестте месеца показателят остана с 0.8 пр.п. по-висок в сравнение с първото полугодие на 2012 г., което бе свързано с все още ограничените възможности за наемане на труд в условията на нарастващо ниво на участие на населението в работната сила.

Със стабилизирането на заетостта в началото на 2013 г., в условията на слаб икономически растеж, производителността на труда понижи темпа си на повишение. През първото тримесечие на 2013 г. производителността на труда се увеличи с 0.7 %, при темпове на нарастване от над 5 % за последните три години⁷. Растежът на показателя в индустрията от 5.3 % се запази близък до регистрирания през предходната година благодарение на поддържането на високия ръст на производителността в промишлеността от 7.4 процента.

От началото на 2013 г. средната работна заплата значително забави годишния си темп на нарастване, както в номинално, така и в реално изражение. За първите шест месеца номиналният растеж на средната заплата общо за икономиката възлезе на 4 %, а реалният, съответно на 2.4%⁸. Същественото забавяне в динамиката на показателя спрямо предходната година бе обусловено от частния сектор, където средната заплата се повиши номинално с 3.5 % и реално с 1.8 %, при двуцифрени темпове на нарастване, отбелязани през предходната година.

За разлика от по-бавното нарастване на средната работна заплата на наетите на трудово и служебно правоотношение лица, повишението на компенсацията на един нает отбеляза ускорение в началото на годината до 13 %, което бе свързано с по-големия обхват на втория показател, както и с възстановяването на заетостта най-вече при лицата с вид на договора, различен от трудово и служебно правоотношение. **По-бързото нарастване на компенсацията на един нает, както и забавянето в темпа на**

³ По данни от Системата на националните сметки (СНС).

⁴ Въз основа на агрегация на икономическите дейности на ниво 10 икономически дейности.

⁵ По данни от Наблюдението на работната сила (НРС).

⁶ По данни от НРС.

⁷ Производителността на труда за цялата икономика е измерена чрез БВП на един зает по цени от 2005 г.

⁸ Реалните изменения са получени посредством дефлиране с ХИПЦ.

повишение на производителността на труда се отразиха в увеличение на реалните разходи за труд на единица продукция (РТЕП), в размер на 7.5%⁹ на годишна база. Възходящата динамика на РТЕП бе повлияна в основна степен от сектора на услугите. В същото време реалните РТЕП в индустрията останаха около нивото си от първите три месеца на 2012 г., което бе свързано с продължаващото намаление на показателя в промишлеността, показващо адекватна гъвкавост на търгуемия сектор в приспособяването на разходите за труд към промените в икономическата среда.

От началото на 2013 г. инфлацията в страната има ясно изразена тенденция към понижение. В края на 2012 г. инфлацията, измерена чрез хармонизирания индекс на потребителските цени, беше 2.8 %, като за юни спрямо съответния месец на предходната година намалю до 1.2 %, а общото равнище на цените през първото полугодие се понижи с 0.8 %. За последен път натрупана дефлация за този период от годината е отчетена през 2003 година.

Освен при потребителските цени забавяне на инфлационните процеси на годишна база се наблюдаваше и при цените на производител на промишлена продукция, като и при международните цени. Цените на производител на продукция предназначена за вътрешния пазар се увеличиха едва с 0.2 % за юни спрямо съответния месец на 2012 г., а цените на продукцията реализирана на външните пазари спаднаха с 0.2 %. Динамиката при двата индекса за полугодията на 2013 г. спрямо същия период на 2012 г. е съответно: 0.6 и -0.5 процента. Равнището на валутния курс на щатския долар спрямо лева отбеляза обезценка от 1.2 % за същия период. Основните суровини, търгувани на международните пазари, поевтиняха в доларово изражение. Това се отнася за цените на суровия нефт (5 %), неенергийните суровини (5.4 %), храните (2.2 %), металите (6.5 %).

Освен външните фактори значителен принос за отчетеното понижение на потребителските цени имаха корекциите в административните цени. Те спаднаха средно с 2.7 % за първите шест месеца, което допринесе с 0.5 пр.п. за общата дефлация от началото на годината. Цените на електроенергията за домакинствата бяха понижени средно със 7.1 % през март, а тези на топлоенергията - през януари и април, съответно с 6.9 и 3.8 %. Цените на лекарствата имаха общо намаление от 1.7 % от началото на годината.

Базисната инфлация спадна до отрицателна стойност. За юни 2013 г. стойността на този индикатор, който обхваща групите на пазарните неенергийни промишлени стоки и услугите, беше отрицателна в размер на 0.2 %. Цените на неенергийните промишлени стоки имат тенденция към спад още от 2011 г., като низходящия тренд в най-голяма степен се дължи на стоките за дълготрайна употреба, поради слабото потребителско търсене от началото на кризата и ниските очаквания на потребителите да закупуват такива стоки. Другият компонент на базисната инфлация – услугите, също показаха изразена тенденция на забавяне в нарастването на цените им. Годишното повишение при тази група за юни беше 0.3 %, докато в края на 2012 г. бе 2.3 %. Въпреки ускоряването на разходите за труд, особено в сектора на услугите, динамиката на общата инфлация и на нейните основни компоненти е низходяща, поради свитото потребление и влошените очаквания на домакинствата.

Международните валутни резерви достигнаха 14.6 млрд. евро в края на юни 2013 г. и нараснаха с 5.2 % на годишна база, при ръст от 12.4 % година по-рано. Валутните резерви поддържаха относително стабилен темп на растеж през почти цялото полугодие. С положителен принос за това бяха увеличението на банковите

⁹ Реалните разходи за труд на единица продукция са изчислени като отношение на компенсацията на един нает и БВП на един зает по текущи цени.

резерви, породено от продължаващото нарастване на депозитите на частния сектор в банковата система, както и на банкнотите в обращение поради търсенето на левова ликвидност от икономическите агенти. Растежът на валутните резерви се забави през юни, най-вече под влияние на рязкото понижение в цената на златото на международните пазари. Нивото на резервите осигуряваше стабилност на валутния борд, като в края на юни покритието на паричната база с резерви бе 174.7 %, международните валутни резерви покриваха 6.4 месеца внос на стоки и услуги на годишна база, а към края на май съотношението им с краткосрочния външен дълг достигна 143.6 процента .

Паричното предлагане нарасна със 7.7 % в края на юни спрямо година по-рано. За това спомогнаха в най-голяма степен увеличението на депозитите, договорени за ползване след предизвестие с 22.5 % и на овърнайт депозитите с 22.5 процента. От своя страна, депозитите с договорен матуритет имаха отрицателен принос за изменението на широките пари, след като в края на юни се понижиха на годишна база със 7.8 %. Сред много важните причини за динамиката на компонентите на МЗ е въвеждането на данък върху лихвите от срочни депозити на физически лица, което доведе до масово прехвърляне на депозити от такива с договорен матуритет към необлагаеми депозитни продукти. Темповете на растеж на общия размер на депозитите на местните икономически агенти в банковата система в края на първото полугодие на 2013 г. се забавиха спрямо съответния период на предходната година (7.8 % през юни 2013 г. при 10.1 % в края на същия месец на 2012 г.), но са относително стабилни през изминалите месеци на настоящата година.

Кредитът за частния сектор прекъсна тенденцията си на плавно възстановяване от предходните две години, след като растежът му на годишна база в края на юни 2013 г. се забави до 0.8 % при 4.1 % година по-рано. Неблагоприятното развитие на кредита в пълна степен се дължеше на по-ниския ръст на кредитите за нефинансови предприятия, който от 6.6 % в края на първото полугодие на 2012 г. достигна до 2 % в края на юни 2013 година. Заемите за домакинствата запазиха отрицателния си принос, като потребителските кредити свиха понижението си на годишна база от 2.7 % до 1.1 %, а жилищните кредити продължиха да се забавят и растежът им за периода се понижи от 1 % до 0.1 процента.

Банковата система в България поддържаше високите си показатели за ликвидност и капиталова адекватност през първите две тримесечия на 2013 г. Коефициентът на ликвидните активи слабо се понижи и в края на юни достигна 25.9 % при 26.2 % година по-рано. За същия период общата капиталова адекватност се повиши от 16.7 % до 17 %, поради продължаващата тенденция банките да капитализират текущия си финансов резултат. Делът на лошите кредити (с просрочие над 90 дни) в кредитите за нефинансови предприятия и домакинства нарасна минимално през 2013 г., като в края на юни достигна 17.1 % при 16.9 % година по-рано. През настоящата година се наблюдава отрицателен годишен ръст на разходите за обезценка през всички месеци на полугодията. Въпреки това, свиването на нетния лихвен доход доведе до спад на реализираната нетна печалба с 1.8 %, а в номинално изражение тя достигна 318 млн. лева.

Активизирането на износа доведе до подобрене на търговския дефицит и положителна текуща сметка. През първото полугодие на 2013 г. бе отчетен излишък по текущата сметка в размер на 0.6 % от БВП при дефицит от 2.4 % от БВП за същия период на 2012 година. С основен принос за промяната бе динамика на търговията със стоки, която беше и водещ фактор за формирането на отрицателно салдото през изминалата година.

Износът на стоки и услуги нарасна с 5.4 % в номинално изражение, а вносът се сви с 1% в периода януари-юни 2013 г., спрямо съответните месеци на предходната година. В периода януари-март износът на стоки се повиши с 12.9 % на годишна база, но след спадове през май и юни нарастването за полугодieto се ограничи до 7.8 %. Динамиката бе силно повлияна от базови ефекти – слабо първо и силно второ тримесечие през 2012 г., които технически се отразиха в по-висок ръст на износа през януари-март и забавяне в периода април-юни. Същевременно обаче, въпреки все още нестабилната външна среда, достигнатите нива през съответните тримесечия са исторически най-високи както в номинално, така и в реално изражение. Най-голям положителен принос за растежа имаха групите петролни продукти, цветни метали, резервни части и оборудване и суровини за хранителната промишленост. По отношение на географската структура не се наблюдаваха съществени промени, като ръстът за полугодieto се дължи на балансирано нарастване на износа към държави-членки на ЕС и трети страни. **Потиснатото вътрешно търсене, наред с понижение в международните цени, доведе до спад във вноса на стоки** от 1.1 процента. По-нисък бе вносът на суров петрол и природен газ, въглища и резервни части и оборудване.

За първото полугодие на тази година балансът на услугите се влоши. По-слабо представяне на годишна база бе отчетено и за трите подстатии. През първата половина на 2013 г. общият баланс на услугите бе положителен в размер на 540.4 млн. евро, при излишък от 664.2 млн. евро за същия период на предходната година. Разходите за пътуванията на българи в чужбина нараснаха с изпреварващ темп спрямо приходите от чуждестранни визити в страната, съответно 12.5% срещу 5.3%, което ограничи излишъка по статията до 1.2% от БВП (498.3 млн. евро).

Нетните доходи и текущите трансфери имаха положителен принос за изменението на текущата сметка, съответно заради по-малкото инвестиционни доходи платени на чужденци и нарасналите субсидии и помощи от фондове на ЕС.

Дефицитът по финансовата сметка бе 1 213.3 млн. евро за полугодieto в сравнение с излишък от 1 285.3 млн. евро година по-рано. Основните причини за негативния баланс са изплащането на външен държавен дълг през януари и операциите на банковия сектор по увеличаване на чуждестранни активи и намаляване на пасиви.

Преките чуждестранни инвестиции в страната през януари-юни 2013 г. възлязоха на 711.1 млн. евро при 1 134.3 млн. евро през 2012 г. Основният приток на капитали бе под формата на дялово участие в нефинансови предприятия. Секторите привлекли най-много капитали са транспорт, складиране и съобщения и финансово посредничество.

Брутният външен дълг на България възлезе на 37.5 млрд. евро (91.7% от БВП) към края на юни 2013 г., в сравнение с 37.6 млрд. евро през декември 2012 г. За полугодieto понижение се отчита в дълга на държавно управление (7.7 %), банковия сектор (3.6 %) и частния нефинансов сектор (1.5 %). По-високи са единствено задълженията на местните дъщерни дружества към компаниите-майки в чужбина (ръст от 3.5 %). Сравнението на годишна база показва повишение на брутния външен дълг от 1.3% (464.7 млн. евро).

1.1. Актуална оценка за основните параметри по макрорамката за 2013г.

➤ Брутен вътрешен продукт

Според последната актуална прогноза на министерство на финансите от месец март 2013 г. се очаква **икономическият растеж на страната да достигне 1 % през настоящата година.** Имайки предвид експресните оценки на НСИ, на базата на които

ръстът за първото полугодие на годината е 0.3 % (сезонно изгладени данни), заложеният растеж към момента изглежда леко надценен.

Забавянето на растежа на вътрешното търсене, което започна още от края на 2012 г. продължи и през първото полугодие на 2013 година. Очаква се тази тенденция да се запази и през втората половина на настоящата година. От една страна, нестабилната външноикономическа среда през първото полугодие, а от друга несигурната политическа обстановка в страната ще се отразят в намаляване на инвестициите и увеличаване на предпазните спестявания на населението, което ще доведе и до по-слаб ръст на потреблението за годината.

Сравнително доброто представяне на българския износ през първата половина на годината, както и резултатите от експресните оценки на Евростат за второто тримесечие на 2013 г., които потвърждават очакванията на ЕК, че ЕС и еврозоната технически са излезли от рецесията, ни дават основание за повишаване на растежа на износа спрямо прогнозата от месец март, която беше за 2 % реален растеж.

Поради слабото вътрешно търсене, очакваме, реалния растеж на вноса за 2013 г. да бъде близък до този от предходната година. В резултат, за 2013 г. може да очакваме приносът на нетния износ към растежа на БВП да бъде положителен.

➤ *Пазар на труда*

Започналото от началото на 2013 г. възстановяване на заетостта промени профила на очакванията за годишното изменение на заетите от спад към слаб растеж¹⁰. Още през първото тримесечие броят на заетите надхвърли стойността си както от последните три месеца на 2012 г., така и от първото тримесечие на предходната година. Така, отчитайки сезонните колебания на показателя през годината, очакванията са средногодишният брой на заетите да отбележи прираст от около 0.5%¹¹ спрямо 2012 година. Въпреки обичайното раздвижване на пазара на труда през второто и третото тримесечие, нивото на безработица се очаква да остане по-високо на годишна база през цялата година, като средногодишната му стойност се очаква да възлезе на 13%¹². Фактор за задържане на високото ниво на безработица е и повишението в икономическата активност на населението в условията на слабо вътрешно търсене.

Компенсацията на един нает се очаква да отбележи по-висок темп на нарастване в сравнение с предходната година, а производителността на труда се очаква да се забави на годишна база. В резултат, разходите за труд на единица продукция се очаква да отбележат повишение, след отбелязания спад през предходните две години.

➤ *Инфлация*

Развитието на инфлационните процеси в страната през първата половина на годината е доста по-ниско от очакванията, заложили както в ЗДБРБ за 2013 г., така и в последната макроикономическа прогноза от месец март.

Отчетните данни до юни показват, че натрупаната инфлация е отрицателна (-0.8 %), при очаквана стойност в последната прогноза от 0.2 % за същия период. По-ниската инфлация с 1 пр.п. спрямо прогнозата се формира от групите на енергийните стоки (-0.4 пр.п.), неенергийните промишлени стоки (-0.2 пр.п.) и услугите (-0.4 пр.п.). При енергийните стоки, разликата е формирана в най-голяма степен от намалението в административните цени на електроенергията и топлоенергията (принос от -0.4 пр.п.), което може да се определи като неочаквано, тъй като през 2012 г. имаше значително увеличение в тези цени и поради факта, че такава корекция в посока на намаление досега не се е случвала.

¹⁰ Сравнението е въз основа на макроикономическата прогноза към март 2013 г.

¹¹ Според дефиницията на Системата на Национални Сметки.

¹² Според дефиницията на Наблюдението на работната сила.

По-ниското нарастване на цените при неенергийните промишлени стоки и при услугите е формирано от по-слабото търсене на домакинствата и по-ниските международни цени.

През месец август влезе в сила ново административно намаление на цените на електроенергията, средно с 4 %. Ефектът се изчислява на 0.2 пр.п. намаление на инфлацията в края на годината.

Отчетените текущи развития в потребителските цени, както и новите очаквания за икономическата активност в страната до края на 2013 г. ни дават основание за намаление на прогнозата за инфлацията. Средногодишната инфлация за 2013 г. се очаква да бъде под 1 % при заложен в последната прогноза 1.8 %. Тази корекция ще се отрази в намаление на общия дефлатор на БВП и в по-нисък номинален БВП за 2013 г.

➤ *Платежен баланс*

Динамиката на външната търговия през първото полугодие показва, че зависимостта на баланса по текущата сметка основно от търговското салдо на страната ще се запази и през 2013 г. Очакваното подобряване на външната среда през второто полугодие, най-вече в резултат от стабилизиране на европейските икономики, ще поддържа износа на стоки, като се очаква той да надмине прогнозирания номинален растеж от 3.8 процента. Забавеното възстановяване на вътрешното търсене ще има задържащ ефект върху вноса и е възможно той да не достигне прогнозираните номинални нива. Положителният принос в изменението на текущата сметка от страна на дохода и трансферите ще се запази до края на годината, докато салдото по услугите ще е близко до миналогодишната стойност. Очаква се дефицитът по текущата сметка да се свеи през 2013 г., като е възможно и формиране на минимален излишък.

2. Основни акценти по отношение на изпълнението на консолидираната фискална програма през 2013 година.

Основните макроикономически индикатори от началото на годината се развиват песимистично спрямо прогнозите, при които е разработен ЗДБРБ за 2013 година. Икономическият растеж през първото полугодие на годината остана слаб, като освен неблагоприятните ефекти от влошената външна среда започнаха да се проявяват и ефекти от нестабилната вътрешна среда. Вътрешното потребление остава свито, което е сред основните причини за ревизираната надолу макроикономическа прогноза за настоящата година.

Актуализираните пролетни прогнози за 2013 г. предвиждат ръст на икономиката от около 1 %, което е по-песимистичен сценарий от заложен в макрорамката към Бюджет 2013 растеж от 1.9 процента. Забавянето на растежа на вътрешното търсене, което започна още от края на 2012 г. продължи и през първото полугодие на 2013 година. През първото тримесечие не се наблюдаваше осезаемо възстановяване при крайното потребление и инвестициите в основен капитал. Предвид тези тенденции в ревизираната прогноза на Министерството на финансите се очаква по-бавно възстановяване на вътрешното търсене през първата половина на 2013 година. Повишената икономическа несигурност в България и Европа като цяло също се очаква да окаже негативно влияние върху инвестиционната активност в страната.

Параметрите по изпълнението на приходите в частта на данъчните постъпления и оценките на приходните администрации за очакваното изпълнение на годишна база очертаха сериозно изоставане спрямо планираните със ЗДБРБ за 2013 г. параметри. Основните фактори за по-песимистично развитие на приходите се свързват с ревизираните надолу прогнози по макрорамката спрямо заложените в бюджета за

настоящата година, както и с недооценените ефекти от нормативни промени в режими и срокове за деклариране и внасяне на някои данъци, водещи до изместване на постъпления в следващи периоди и съответно до по-ниски приходи за 2013 година. Ефектите от тези нормативни промени за бюджета не са взети предвид изцяло при изготвянето на разчетите за годината. Предвид очертаващото се изоставане в приходите бе извършен анализ на събираемостта от приходните администрации, на база на който бяха набелязани мерки за нейното подобряване, част от които са свързани и със законови промени.

От друга страна всички планирани буфери в разходите бяха използвани още преди края на полугодieto, което не предостави възможност за осигуряване на компенсиращи мерки. Към липсата на гъвкавост в разходите се прибавя и натиска от неразплатени просрочени задължения в някои бюджетни системи и поети ангажименти, необезпечени с бюджетни кредити.

Очерталият се натиск върху бюджетната позиция предвид забавянето в приходите и поети ангажименти и неразплатени просрочени задължения наложи актуализация на фискалната рамка за годината. Тя отразява ревизираните надолу макроикономически прогнози спрямо първоначално заложените в бюджета за настоящата година и предвижда осигуряване на ресурс в резерва за непредвидени и неотложни разходи по републиканския бюджет за разплащане на задължения към бизнеса, подкрепа на гражданите и социално подпомагане и облекчаване на тежестта върху потребителите на електроенергия. В тази връзка Министерството на финансите изготви и внесе в Министерския съвет проект на Закона за изменение и допълнение (ЗИД) на ЗДБРБ за 2013 г., който бе одобрен от Народното събрание и влезе в сила на 23.08.2013 година. Предвид ограничените реални възможности за финансиране на допълнителни разходи, допълнителният ресурс в резерва за непредвидени и неотложни разходи ще бъде насочван след внимателен анализ и преценка за неотложност и целесъобразност на съответния разход.

В актуализираната фискалната рамка в ЗИД на ЗДБРБ за 2013 г. са заложили следните принципи:

- **запазване на фискалната стабилност и спазване на фискалните критерии в Закона за устройството на държавния бюджет** при приспособяване на бюджетната позиция към променената рамка по приходите и разходите **и осигуряване на по-реална основа за подготовката на Бюджет 2014.**
- **разплащане на просрочени задължения към бизнеса** и стриктното спазване на законоустановените срокове за извършване на разплащане на задължения по договори от страна на държавата. Възстановяване в срок на дължимия ДДС към фирмите.
- **социалните отговорности на държавата към най-уязвимите групи от обществото са приоритет.** Предвидено е да бъдат осигурени допълнителни средства за покриване на очерталия се недостиг за изплащане на социални помощи в бюджета.
- **обезпечаване на ресурс, който да посрещне натиска върху разходите от неразплатени задължения и поети ангажименти за разход, както и за осигуряване на допълнителен ресурс за дейностите по социалното подпомагане и за облекчаване на тежестта върху потребителите на електроенергия от развитието на възобновяемите енергийни източници, в съответствие с последните промени с § 6 и § 20 от ЗИД на Закона за енергетиката.** Този ресурс е обособен в резерва за непредвидени и неотложни разходи, в частта му за структурни реформи и допълнителни фискални мерки. Основната част от тези средства е предназначена за:

- ***Разплащане на задължения към бизнеса***

Предвиденият ресурс в размер на 160.4 млн. лв. (0.2 % от прогнозния БВП) е предназначен главно за погасяване на просрочени задължения на държавата към бизнеса, натрупани основно в системите на Министерство на отбраната, Министерство на вътрешните работи и Министерство на правосъдието. Предвидени са също така и допълнителни средства за инвестиции по бюджета на Министерство на здравеопазването и средства за земеделските производители. Важно е да се отбележи, че исканията за осигуряване на допълнителни средства и за разплащане на просрочени задължения превишават фискалната възможност за предоставяне на допълнителен ресурс и в тази връзка всички разпоредители с бюджетни кредити ще предприемат активни действия за приоритизиране и оптимизиране на разходите си за да обезпечат вече поетите ангажменти.

- ***Подкрепа на гражданите***

Предвиденият допълнителен ресурс в размер на 40 млн. лв. е за обезпечаване на социалните плащания за най-уязвимите групи. Средствата ще бъдат насочени основно за компенсиране на възникналия недостиг за изплащане на интеграционни добавки по Закона за интеграция на хората с увреждания и правилника за неговото прилагане. С така разчетения допълнителен ресурс ще се осигури финансирането на правата на хората с увреждания и тяхната социално-икономическа защита.

- ***Облекчаване на тежестта върху потребителите на електроенергия във връзка с промените в Закона за енергетиката***

Предвиденият механизъм в Закона за изменение и допълнение на Закона за енергетиката, приет през юли 2013 г., позволява прилагане на мярка за компенсиране на т.нар. „зелена енергия”, която е насочена индиректно към подкрепа на крайните потребители. По същество мярката представлява частично покриване на задължения за изкупуване на електрическа енергия по преференциални цени по Закона за енергията от възобновяеми източници и е за сметка на приходи от продажба на квоти за емисии на парникови газове. По този начин ще бъде намалена тежестта на преференциалните цени на енергията от ВЕИ в общата цена на електрическата енергия за всички потребители, присъединени към електропреносната система на България. При изготвянето на ЗДБРБ за 2013 г. приходите от продажба на квоти не са били планирани, тъй като към този период не са били приети съответни законови норми. В актуализираната рамка е включена оценка за приходи от продажба на квоти за емисии на парникови газове в размер на 85.6 млн. лв. и ресурс за разходи до размера на постъпилите приходи за 2013 г. при спазване на законодателството в областта на държавните помощи.

Променената фискална рамка отразява очертаващото се влошаване на баланса по републиканския бюджет спрямо заложеното в разчетите към ЗДБРБ за 2013 г. поради надценените разчети по приходите, изчерпаните буфери в разходите и липса на ефективни политики за растеж. При променените параметри в разчетите към Закон за изменение и допълнение на Закона за държавния бюджет на Република България за 2013 г. се прогнозира дефицит на касова основа по консолидираната фискална програма в размер на 2.0 % от прогнозния БВП, като промените във фискалната рамка за годината са разчетени при спазване на ограничителя, регламентиран с чл. 20, ал. 4 от Закона за устройството на държавния бюджет.

Мерки за минимизиране на потенциални рискове за изпълнение на фискалните цели

Мерки за приходните администрации

Целите пред приходните администрации са амбициозни и изискват сериозна мобилизация и енергични усилия. Набелязаните мерки за подобряване на събираемостта на приходите и борбата с контрабандата и сивата икономика, са както организационни, така и свързани със законодателни промени, като очакваните ефекти са в краткосрочен и средносрочен план.

- Мерки за повишаване на бюджетните приходи, предприемани от НАП:

Изпълнителният директор на НАП утвърди „Програма за спазване на законодателството и намаляване нивата на риск за 2013 година”. Програмата е част от мерките в процеса по управление на външните рискове от неспазване на данъчното и осигурително законодателство. В нея са включени различни по вид и обем мерки за третиране на рисковете – контролни действия, комуникация със задължените лица, разработване на образователни брошури, медийни кампании и т.н.

Програма за спазване на законодателството и намаляване нивата на риск за 2013 г. на НАП включва действия за третиране на рискове от следните три приоритетни области:

- Сива икономика, укриване на обороти, в това число в сферите: търговия с горива, търговия със зърно и фуражи, строителство, търговия с хранителни стоки, търговия на дребно с облекла и обувки, питейни заведения, аптеки.
- Неизпълнение на осигурителни задължения, в това число: укриване на трудовите възнаграждения на наетите лица; неподаване на декларация б, поддеклариране в подадена декларация или невнасяне на декларираните задължения от самоосигуряващи се лица.
- Нови рискове, невключвани досега в програми: укриване на приходи/доходи от счетоводни услуги; търговия с тютюневи изделия; търговия на едро с облекла и обувки; посредничество при сделки с недвижими имоти; производство и търговия с мебели и др.

- Мерки за повишаване на бюджетните приходи, предприемани от Агенция „Митници”:

- Максимално интензифициране на използването на наличния административен и технически капацитет и на финансовите ресурси за извършване на проверки в зоните на ГКПП и на територията на страната с приоритет контрол на тютюневите изделия.
- Засилване на сътрудничеството с правоохранителните и правоприлагащите органи с оглед постигане на по-ефективни резултати в борбата срещу нарушенията с предмет тютюневи изделия и енергийни продукти.
- Извършване на целеви проверки на лицата, които внасят смазочни и базови масла от други държави членки на ЕС с оглед предотвратяване неправомерното им потребление като моторни горива.
- По-добро използване на възможностите на мобилните екипи и мобилните групи чрез насочването им към важни цели с максимално използване на техниките на анализа на риска за по-добро таргетиране при набелязване на обектите за контрол.
- Разширяване на обхвата на идентифицираните рискови събития в информационна система БАЦИС с цел селектиране на лица и/или обекти за

проверка и предприемане на необходимите действия, с оглед повишаване събираемостта на акциз.

- Следване на дългосрочни национални приоритети в областта на последващия контрол и извършване на ревизии и проверки от звената по последващ контрол по случаи, в които има голям ефект за бюджета.

От началото на месец май е въведена в експлоатация информационна система „Контрол на горивата“ съвместно между НАП и Агенция „Митници“. За някои от мерките за борба с контрабандата, сивата икономика и данъчните измами са направени предложения за съответни законови промени, които предстои да бъдат внесени в Народното събрание.

В следствие на предприетите мерки от НАП и АМ за събиране на деклариран, но невнесени задължения по ДДС и мерки за спазване на законодателството, се очаква минимизиране част от рисковете по отношение на приходите. Изпълнението на набелязаните мерки изисква максимална мобилизация в работата на НАП и Агенция „Митници“ с цел подобряване дейността на приходните агенции и повишаване на събираемостта на приходите.

Правителството е планирало и други мерки, както за повишаване на събираемостта на приходите, така и за подобряване дейността на приходните агенции, като ефектът от тяхното въвеждане се очаква през 2014 година.

Мерки за засилване на финансовата дисциплина

Предвид напрегнатите разчети и потенциалните рискове по отношение на приходната и разходната част на бюджета от изключително значение е предприемане на активни действия за подсилване на вътрешно-ведомствената нормативна рамка и повишаване на отговорността на ръководителя в процеса на финансовото управление, изпълнение и контрол. Добрата финансова практика предполага управлението на поемане на ангажименти да е съобразено с възможностите за разплащане на възникнали задължения по съответните договори и недопускане на просрочени задължения. В рамките на управленската отговорност ангажимент на съответния ръководител е разплащане на просрочените задължения и/или свеждането им до минимум в рамките на разполагаемия ресурс. Това засилва отговорността при управлението и изпълнението на бюджета и изисква сериозен анализ при поемане на нови ангажименти за разход.

В тази връзка ще се предприемат мерки за подсилване на системите за финансово управление и контрол в отделните бюджетни системи, както и преглед на всички задължения по баланс и на поетите ангажименти за разход, с оглед спазване на разпоредбите на чл. 17 на ЗДБРБ за 2013 г. и недопускане на просрочени задължения.

Мерки в посока децентрализация на държавното управление

През последните години политиките в областта на децентрализацията на държавното управление се забавиха сериозно. С Постановление на Министерския съвет (ПМС) от 2009 г. беше създаден Съветът за административната реформа като консултативен орган на Министерския съвет, който от 2011 г. става и правоприменик на Съвета по децентрализация на държавното управление. Това доведе до замразяване на реформата към фискална децентрализация за сметка на административната реформа.

С ПМС от август 2013 г. се възстановиха функциите на Съвета по децентрализация, като постояннодействащ консултативен орган към МС при провеждането на държавната политика в областта на децентрализацията на държавното управление. Предстои да бъде приета работна програма на Съвета за 2013 година.

II. ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПОЛУГОДИЕТО НА 2013 година¹³

Основните параметри по изпълнението на консолидираната фискална програма към полугодieto на 2013 г., съпоставени с изпълнението към полугодieto на 2012 г. и разчетите към ЗДБРБ за 2013 г. са представени на следната таблица.

Таблицата №1. Изпълнение на основните параметри на консолидирания бюджет към 30 юни 2013 година.

ПОКАЗАТЕЛ	Отчет Н1 2012	Разчет към ЗДБРБ за 2013 г. по КФП	Отчет Н1 2013 г.			Отчет Н1 2013 към отчет Н1 2012	Отчет Н1 2013 към разчет 2013
			КФП	Национале н бюджет	Европейски средства		
			к.4=к.5+к.6	к.5	к.6		
к.1	к.2	к.3	к.4=к.5+к.6	к.5	к.6	к.7=к.4:к.2	к.8=к.4:к.3
ПРИХОДИ И ПОМОЩИ	13 223,9	30 592,2	14 165,8	13 151,4	1 014,4	107,1%	46,3%
Данъчни приходи ¹⁴	10 565,0	23 406,2	10 885,3	10 885,3		103,0%	46,5%
Преки данъци	2 122,2	4 127,5	2 022,2	2 022,2		95,3%	49,0%
Косвени данъци	5 319,3	12 342,3	5 493,8	5 493,8		103,3%	44,5%
Приходи от социално и здравно осигурителни вноски	2 681,0	6 073,7	2 905,7	2 905,7		108,4%	47,8%
Други данъци *	442,5	862,7	463,6	463,6		104,8%	53,7%
Неданъчни приходи	1 997,8	3 446,4	2 192,0	2 186,0	6,0	109,7%	63,6%
Помощи	661,1	3 739,7	1 088,5	80,1	1 008,4	164,7%	29,1%
РАЗХОДИ И ВНОСКА ЗА ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕС	13 161,9	31 692,2	14 172,0	12 906,8	1 265,2	107,7%	44,7%
Нелихвени	12 335,8	29 519,0	13 258,8	11 993,6	1 265,2	107,5%	44,9%
Текущи	11 014,5	24 122,2	11 922,0	11 424,0	498,0	108,2%	49,4%
Капиталови	1 321,3	5 396,8	1 336,8	569,6	767,2	101,2%	24,8%
Лихвени	359,6	875,4	379,8	379,8	0,0	105,6%	43,4%
Резерв за непредвидени и неотложни разходи **		389,6					
Вноска за общия бюджет на ЕС	466,6	908,2	533,4	533,4		114,3%	58,7%
Трансфер от централния бюджет				-137,3	137,3		
БЮДЖЕТНО САЛДО	61,9	-1 100,0	-6,2	107,3	-113,5		

* Вкл. постъпленията от налози върху захарта

** В позицията "Резерв за непредвидени и неотложни разходи" се отразяват само разходите по разчет, а средствата, изразходвани за сметка на резерва по отчет са отчетени по съответните разходни позиции, към които се отнасят извършените разходи

Изпълнение на общите параметри на приходите

➤ Приходите по консолидираната фискална програма (КФП) за първото полугодие на 2013 г. са в размер на **14 165.8 млн. лв.**, което представлява 46.3 % спрямо годишните разчети към ЗДБРБ за 2013 година. Съпоставени с първото полугодие на 2012 г. приходите и помощите по консолидираната фискална програма към юни 2013 г. бележат номинален ръст от 7.1 процента (941.9 млн. лв.). Този ръст се формира от ръст в частта на приходите от помощи (64.7 % или 427.4 млн. лв.), ръст на данъчните приходи (3.0 % или 320.3 млн. лв.) и ръст при неданъчните приходи (9.7 % или 194.2 млн. лв.). Следва обаче да се има предвид, че в разчетите към ЗДБРБ за 2013 г. е заложен номинален ръст на данъчните приходи спрямо разчетите към ЗДБРБ за

¹³ В материала са използвани данни по разчета към ЗДБРБ за 2013 г. преди актуализацията от август 2013 г., тъй като ЗИД на ЗДБРБ за 2013 г. бе одобрен след приключване на отчетния период.

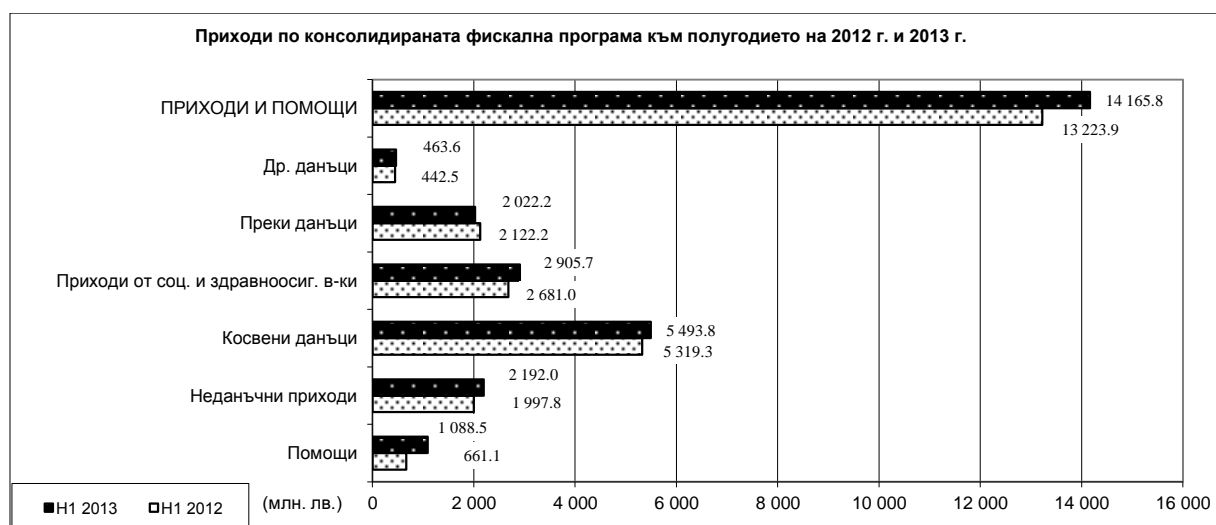
¹⁴ През отчетния период са постъпили необвързани към момента с декларирани задължения суми в размер на 168.8 млн. лв., които на база оценка са разпределени главно в постъпления от осигурителни вноски за ДОО и НЗОК и по-малка част в ДДФЛ и други данъци.

2012 г. в размер на 1.8 млрд. лв. или 8.4 %, а номиналният ръст на данъчните приходи спрямо същия период на 2012 г. е едва 3.0 процента. В частта на неданъчните приходи постъпи вноската от превишението на приходите над разходите на БНБ за 2012 г. в размер на 105.8 млн. лева.

Общата сума на **данъчните постъпления** (вкл. приходите от осигурителни вноски) за първото полугодие на 2013 г. възлиза на 10 885.3 млн. лв., което представлява 76.8 % от общите постъпления по КФП. Изпълнението към 30.06.2013 г. спрямо разчета за годината е 46.5 %, при изпълнение 48.9 % за същия период на 2012 година. Изоставане спрямо разчетите за периода има основно при приходите от корпоративни данъци (при данък върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни юридически лица), приходите от ДДФЛ, приходите от акцизи, приходите от ДДС и други данъци. Основните фактори за това са по-песимистичното развитие на макроикономическите индикатори спрямо допусканията по макрорамката към Бюджет 2013 г., променена структура на БВП, въведени нормативни промени, изместващи част от постъпленията в началото на 2014 г., ефектът от които не е разчетен напълно на етапа на планирането и други. Приходите в частта на **преките данъци** възлизат на 2 022.2 млн. лв., което представлява 49.0 % от планираните за годината. Приходите от **косвени данъци** са в размер на 5 493.8 млн. лв. или 44.5 % от годишния разчет. Постъпленията от **други данъци** (включват други данъци по ЗКПО, имуществени данъци и др.) са в размер на 463.6 млн. лв., което представлява 53.7 % от предвидените в ЗДБРБ за 2013 година. Приходите от **социално и здравноосигурителни вноски** към 30.06.2013 г. са в размер на 2 905.7 млн. лв. или 47.8 % от планираните за годината. Постъпилите **неданъчни приходи** към 30.06.2013 г. са в размер на 2 192.0 млн. лв., което представлява 63.6 % от годишните разчети, при 1 997.8 млн. лв. и съответно изпълнение от 61.7 % за същия период на 2012 година.

Помощите (основно от предприсъединителните инструменти и от фондовете на ЕС) за първото полугодие на 2013 г. са в размер **1 088.5 млн. лв.**, което представлява 29.1 % от разчета за годината. За същия период на 2012 г. изпълнението на помощите по КФП бе 16.9 на сто.

Основните приходни групи за полугодие на 2013 г., съпоставени с постъпленията за същия период на предходната година са, както следва:

Изпълнение на общите параметри на разходите

➤ **Разходите по консолидирания бюджет** (вкл. вноската на Република България в общия бюджет на ЕС) за първото полугодие на 2013 г. са в размер на **14 172.0 млн. лв.**, което представлява 44.7 % от годишния разчет. **Лихвените плащания** възлизат на 379.8 млн. лв. (43.4 % от планираните за 2013 г.), **текущите нелихвени**

разходи – на 11 922.0 млн. лв. (49.4 % от разчета за годината) **и капиталови разходи** – 1 336.8 млн. лева (24.8 % от планираните за годината). Спрямо юни 2012 г. общо разходите по консолидирания бюджет са нараснали с 1 010.1 млн. лв. (7.7 %), основно в резултат на по-високите социални разходи и здравноосигурителни плащания.

Частта от вноската на Република България в общия бюджет на ЕС, изплатена към края на юни 2013 г. от централния бюджет, възлиза на **533.4 млн. лв.**, което е в съответствие с Регламент (ЕО, ЕВРАТОМ)1150/2000 на Съвета от 22 май 2000 година за прилагане на Решение 94/728/ЕО, Евратом относно системата за собствени ресурси на Общностите, в т.ч.:

- ресурс на база брутен национален доход – 383.3 млн. лева;
- ресурс на база данък върху добавената стойност – 74.5 млн. лева;
- корекция за Обединеното кралство - 26.9 млн. лева;
- традиционни собствени ресурси (мита и налози върху захарта) – 45.2 млн. лева;
- участие във финансиране на брутно намаление за Нидерландия и Швеция – 3.4 млн. лева.

➤ За първото полугодие на 2013 г. **бюджетното салдо по КФП** е отрицателно в размер на **6.2 млн. лв.** и се формира от излишък по националния бюджет в размер на 107.3 млн. лв. и дефицит по европейските средства в размер на 113.5 млн. лв. За ниския дефицит към полугодие допринася основно изместването на част от разходите във втората половина на годината (разходите и вноската в бюджета на ЕС към 30.06.2013 г. представляват едва 44.7 % от разчета към ЗДБРБ за 2013 г.), докато от страна на приходите след пика на данъчната кампания през април и значителните приходи с еднократен за годината ефект (дивиденди за държавата, вноска от БНБ и др.) през април и май, изпълнението на разчетите за годината е 46.3 процента.

➤ **Фискалният резерв към 30.06.2013 г.** е в размер на **5.8 млрд. лева.**

Бюджетните **разходи, разгледани по функционален признак**, отразяват основните направления в политиката по КФП в рамките на бюджетния ресурс за 2013 година.

Разходи по консолидираната фискална програма по функции

РАЗХОДИ ПО ФУНКЦИИ	млн. лв.			%	
	ЗДБРБ за 2013 г.	Отчет Н1 2012	Отчет Н1 2013	Изпълнение Н1 2013 спрямо ЗДБРБ за 2013	Отчет Н1 2013 спрямо отчет Н1 2012
I. ОБЩИ ДЪРЖАВНИ СЛУЖБИ	1 846,4	781,4	805,2	43,6%	103,0%
II. ОТБРАНА И СИГУРНОСТ	2 926,9	1 340,2	1 450,7	49,6%	108,2%
III. ОБРАЗОВАНИЕ	2 889,7	1 283,5	1 423,3	49,3%	110,9%
IV. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ	3 084,4	1 525,6	1 706,0	55,3%	111,8%
V. СОЦИАЛНО ОСИГ., ПОДПОМАГАНЕ И ГРИЖИ	10 907,7	4 987,7	5 342,6	49,0%	107,1%
VI. ЖИЛИЩНО СТРОИТЕЛСТВО, БЛАГОУСТРОЙСТВО, КОМУНАЛНО СТОП. И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	2 861,5	558,1	704,8	24,6%	126,3%
VII. ПОЧИВНО ДЕЛО, КУЛТУРА, РЕЛИГИОЗНИ ДЕЙНОСТИ	526,1	275,8	305,4	58,0%	110,7%
VIII. ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ И УСЛУГИ	4 476,2	1 583,4	1 520,9	34,0%	96,0%
IX. РАЗХОДИ, НЕКЛАСИФИЦИРАНИ В ДР. ФУНКЦИИ	1 265,0	359,6	379,8	30,0%	105,6%
ОБЩО РАЗХОДИ	30 784,0	12 695,4	13 638,6	44,3%	107,4%

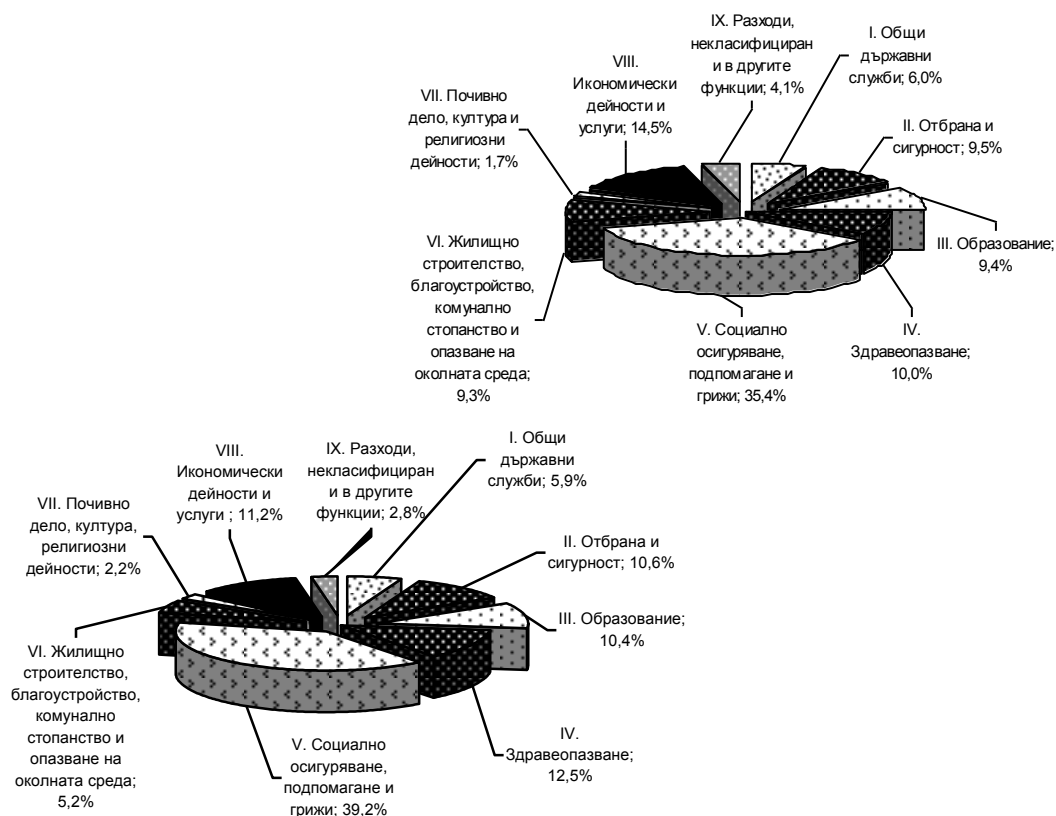
* Във функция “IX. Разходи, неклассифицирани в другите функции” по разчет е включен и резерва за непредвидени и неотложни разходи, а средствата, изразходвани за сметка на резерва по отчет са отчетени в съответните функции според функционалното предназначение на разхода. Разходите по функции не включват вноската на Република България за общия бюджет на ЕС.

Структурата на разходите по консолидираната фискална програма по функции (годишния разчет и отчета за полугодieto на 2013 г.) са представени на следната графика:

Структура на разходите по функции по КФП

Годишен разчет за 2013 г.

Отчет първо полугодие 2013 г.

Планираните разходи за функция **обща държавна служба** са предназначени за осигуряване на ефективно функциониране на изпълнителните и законодателните органи с оглед обезпечаване на изпълнението на техните функции и отговорности. Разходите в тази функция включват финансирането на публичната администрация както на централно, така и на местно ниво. Тук се включват и разходите, свързани с научна и изследователска дейност. Извършените разходи за тази функция към полугодieto на 2013 г. са в размер на 805.2 млн. лв., което представлява 43.6 % от планираните с разчета за годината. Съпоставено със същия период на предходната година разходите във функцията са по-високи с 3.0 на сто.

Разходите за **отбрана и сигурност** през 2013 г. са насочени към сферите на отбраната и сигурността на страната, опазване на вътрешния ред, осигуряване на ефективна и добре функционираща съдебната система, издръжка на администрацията на затворите, изпълнение на отговорностите и дейностите в сферата на гражданската защита, управление и дейности при кризи, стихийни бедствия и аварии и др. Общият размер на разходите за отбрана и сигурност за първото полугодieto на 2013 г. е 1 450.7 млн. лв., което представлява 49.6 % от планираните средства за годината. Съпоставено със същия период на предходната година разходите за отбрана и сигурност са се увеличили с 8.2 на сто.

През първото полугодие на 2013 г. отбранителна политика се реализираше в динамична и противоречива международна среда на сигурност, с преобладаващи асиметрични рискове у заплахи, и в усложнен вътрешнополитически контекст. Усилията в отбраната останаха фокусирани в интерес на стратегическата цел: изграждане, в рамките на

наличния финансов ресурс, на единен комплект български въоръжени сили с възможности за ефективен принос по трите мисии: отбрана, подкрепа на международния мир и сигурност, и принос към националната сигурност в мирно време. По-конкретно усилията бяха съсредоточени към осигуряване на условия за изпълнение на конституционно възложените задачи и отговорности на въоръжените сили, както и съюзните ангажименти на страната към НАТО и тези по линия на Общата политика за сигурност и отбрана на ЕС. Освен това, продължи трансформацията на българските въоръжени сили с акцент върху запазване на съществуващите способности.

В областта на *вътрешния ред и сигурността* основен приоритет е гарантирането на правовия ред и борбата с престъпността и корупцията. Усилията са насочени към: предотвратяване на посегателствата срещу конституционно установения ред и предотвратяване и разкриване на тежки престъпления; защита на националната сигурност; противодействие на международния тероризъм; предотвратяване на посегателствата срещу функционирането на критично важни системи в икономиката, енергетиката, транспорта, комуникациите и социалната сфера; разкриване и предотвратяване на посегателствата срещу финансовата сигурност и срещу националната система за защита на класифицираната информация; разкриване, предотвратяване и пресичане на незаконна международна търговия с оръжие; охрана и контрол на държавната граница; спазване на основните човешки права и свободи в съответствие с международните и европейски стандарти; оказване съдействие на държавните и местни органи и на населението в случаи на екологични катастрофи, природни бедствия, аварии или терористични актове и др.

Продължава активната работа за реализирането на целите и дейностите по успешното провеждане на реформата в областта на правосъдието. Основните дейности в тази област са свързани с осигуряване защита на правата и законовите интереси на гражданите, като се гарантира равен достъп на лицата до правосъдие и прилагане на европейски стандарти в областта на правната помощ, съдебното изпълнение и алтернативното решаване на спорове.

Политиките в сферата на образованието също са сред основните разходни приоритети. За първото полугодие на 2013 г. са осигурени необходимите средства за финансирането на основните инструменти като единни разходни стандарти, стипендии, безплатни учебници, средства за хранене на ученици, за осигуряване на безплатен превоз, за ученически общежития и други. Запазено е и програмно-конкурсното финансиране на средното образование, като основната част от средствата ще се предоставят за оптимизация на училищната мрежа, повишаване на квалификацията на персонала в системата на народната просвета, външно оценяване и др. През 2013 г. продължава финансирането на целодневната организация на учебния процес, като са осигурени средства за целодневна организация на учениците от III клас.

Висшето образование се финансира с прилагането на диференциран подход в зависимост от комплексна оценка на качеството на обучение. Размерът на разходите за функция образование за полугодieto е 1 423.3 млн. лв., като отчитат ръст от 10.9 % спрямо същия период на миналата година. Разходите за сферата на образованието за изминалите шест месеца на 2013 г. представляват 49.3 % от разчетените за 2013 година. Разходите в сферата на здравеопазването през първото полугодие на 2013 г. се увеличават номинално с 11.8 % спрямо същия период на предходната година. Извършените разходи за полугодieto за функцията са в размер на 1 706.0 млн. лв. и представляват 55.3 % от годишния разчет.

С най-голям относителен дял в разходите по КФП към полугодieto на 2013 г. са средствата за сферата на социалното осигуряване, подпомагане и грижи. В голяма степен това се предопределя от демографски и икономически фактори, доминиращи

пенсионната система в страната. Предвидените разходи за социално осигуряване, подпомагане и грижи са насочени към реализиране на приоритетите в сферата на пенсионното осигуряване и в областта на социалното подпомагане и гарантиране на социалната защита на уязвимите групи от населението, на активните мерки по заетостта, както и реализирането на редица мерки за социална защита. С разчетите към ЗДБРБ за 2013 г. 35.4 на сто от разходите по КФП (без вноската в общия бюджет на ЕС) са предназначени за политики и мерки във функция „Социално осигуряване, подпомагане и грижи”. Извършените разходи към полугодieto са в размер на 5 342.6 млн. лв. или 49.0 % от разчета за годината.

Разходите за дейностите по жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда през първите шест месеца на годината са в размер на 704.8 млн. лв., което представлява 24.6 % от разчетите за 2013 година. Съпоставено с полугодieto на предходната година се отчита ръст на разходите във функцията с 26.3 на сто. Основната част от тези средства са предназначени за поддържане и изграждане на техническата инфраструктура и предоставяне на публични услуги на населението, свързани с дейностите по опазване на чистотата, водоснабдяване и канализация, озеленяване и други дейности от обществен интерес. При дейностите по опазване на околната среда се изпълняват проекти, свързани с околната среда и изпълнението на екологични обекти, голяма част от които по бюджетите на общините. В тази област се осигуряват средства за финансиране строителството на екологични обекти, свързани с модернизиранието и изграждането на инфраструктура за третиране на отпадъците, в съответствие с европейските изисквания и стандарти и продължаване изграждането на градски пречиствателни станции за отпадъчни води и довеждащи канализационни колектори. В тази функция се отчитат и разходите, свързани с поддържането на чистотата и благоустрояването, извършвани от фирми или общински предприятия.

Разходите за почивно дело, култура и религиозни дейности към края на полугодieto на 2013 г. са в размер на 305.4 млн. лв. или 58.0 % от разчета за годината. Тези разходи са насочени към финансиране на дейностите по култура и религиозно дело, почивно дело, физическа култура и спорт.

Разходите за икономическите дейности и услуги към края на полугодieto на 2013 г. са в размер на 1 520.9 млн. лв. или 34.0 % от разчета за годината. Планираните средства във функцията отразяват държавната политика по отношение на реалния сектор, политиките в селското и горското стопанство, рибарството и аквакултурите, както и приоритетните политики при реализирането на инфраструктурни проекти в сферата на транспорта, енергийната ефективност, и други. С планираните средства е предвидено изпълнението на програмите по финансиране и субсидиране на отделните подотрасли – транспорт и съобщения, селско и горско стопанство, минно дело, горива и енергия, промишленост, строителство и др. Изграждането и модернизиранието на транспортната инфраструктурата на страната е също така сред основните приоритети. В това функционално направление се осъществяват дейностите в областта на пътната инфраструктура по отношение поддържането, модернизацията и изграждането на инфраструктурата, свързани с подобряване на транспортната достъпност, постигане на високо ниво на безопасност и екологосъобразност във всички видове транспорт и др. Чрез изграждане на националната мрежа от магистрали и свързването ѝ с европейските транспортни коридори и модернизацията и обновяването на републиканската пътна мрежа, се реализират едни от основните цели в това направление. В областта на селското стопанство се финансират програми за: охрана и възпроизводство на горите; издръжка на горската и ловна стража с оглед опазване на горите и дивеча; ефективно и устойчиво използване на земеделските земи; развитие на националния генофонд; развитие на животновъдството и растениевъдството; опазване и възпроизводство на

рибата и аквакултурите; опазване, възстановяване и подобряване на почвеното плодородие и екологичните функции на почвената покривка; прилагане на Общата селскостопанска политика на ЕС и др. В областта на промишлеността и строителството, се предвиждат средства за финансово осигуряване на държавната политика за насърчаване на малките и средните предприятия. В сферата на туризма се реализират дейности, насочени към повишаване на неговата конкурентоспособност и приходите от него.

Разходите, *некласифицирани в другите функции*, обхващат лихвените плащания по обслужване на държавния и общинския дълг. Годишният разчет в ЗДБРБ за 2013 г. за функция „Разходи, некласифицирани в другите функции” включва и резерва за непредвидени и неотложни разходи и фискални мерки. Средствата, изразходвани за сметка на резерва по отчет, са отчетени в съответните функции според функционалното предназначение на разхода. За първото полугодие на 2013 г. разходите в тази функция са в размер на 379.8 млн. лв. или 30.0 % от годишния разчет. Отчетените разходи представляват основно лихвени плащания по държавния дълг и общинските дългове за периода. Разходите за лихви нарастват незначително и остават близки до отчетените за полугодieto на предходната година.

1. Изпълнение на приходите по видове по консолидираната фискална програма

Отчетът на приходите по консолидираната фискална програма към полугодieto на 2012 г. и 2013 г. по основни приходни групи е представен в следната таблица:

Приходи по консолидирания държавен бюджет за полугодieto на 2012 г. и 2013 година

ПОКАЗАТЕЛИ	Отчет Н1 2012	2013 г.		Отчет Н1 2013 спрямо Н1 2012	Изпълнение Н1 2013 спрямо ЗДБРБ 2013
		ЗДБРБ за 2013 г. ¹⁵	Отчет Н1 2013		
ОБЩО ПРИХОДИ	13 223,9	30 592,2	14 165,8	107,1%	46,3%
Данъчни приходи	10 565,0	23 406,2	10 885,3	103,0%	46,5%
<i>Преки данъци</i>	2 122,2	4 127,5	2 022,2	95,3%	49,0%
Корпоративни данъци	965,2	1 595,1	914,3	94,7%	57,3%
- от нефинансови предприятия *	886,6	1 444,9	844,6	95,3%	58,5%
- финансов сектор	78,6	150,2	69,6	88,6%	46,4%
ДДФЛ	1 157,0	2 532,4	1 108,0	95,8%	43,8%
Други данъци**	442,5	862,7	463,6	104,8%	53,7%
<i>Приходи на осигурителни фондове</i>	2 681,0	6 073,7	2 905,7	108,4%	47,8%
- НОИ, УПФ и ФГВРС	1 849,9	4 324,5	2 049,9	110,8%	47,4%
- НЗОК	831,0	1 749,2	855,7	103,0%	48,9%
<i>Косвени данъци, в т.ч.:</i>	5 319,3	12 342,3	5 493,8	103,3%	44,5%
ДДС	3 419,3	7 884,2	3 609,1	105,6%	45,8%
Акцизи	1 829,7	4 310,0	1 806,3	98,7%	41,9%
Мита и митнически такси	57,0	120,0	66,3	116,3%	55,3%
Данък върху застрахователните премии	13,3	28,1	12,0	90,5%	42,7%
Неданъчни приходи	1 997,8	3 446,4	2 192,0	109,7%	63,6%
Вноска от БНБ	180,5	120,0	105,8	58,6%	88,2%
Други	1 817,3	3 326,4	2 086,2	114,8%	62,7%
Помощи	661,1	3 739,7	1 088,5	164,7%	29,1%

Общият размер на приходите и помощите по КФП към 30.06.2013 г. е **14 165.8 млн. лв.**, което представлява 46.3 % изпълнение спрямо програмата за годината и номинален ръст в размер на 7.1 % спрямо същия период на миналата година, който се формира от

¹⁵ В материала са използвани данни по разчета към ЗДБРБ за 2013 г. преди актуализацията от август 2013 г., тъй като ЗИД на ЗДБРБ за 2013 г. бе одобрен след приключване на отчетния период.

ръст в частта на приходите от помощи (64.7 %), ръст в частта на данъчните приходи (3.0 %) и ръст при неданъчните приходи (9.7 %).

Приходите от **данъци по КФП** за полугодieto на 2013 г. са в размер на **10 885.3 млн. лв.** или 46.5 % от разчетеното по ЗДБРБ за 2013 г. при 48.9 % за същия период на 2012 година. Относителният дял на данъчните приходи в общата сума на приходите по консолидираната фискална програма е 76.8 процента. Следва да се има предвид, че в разчетите към ЗДБРБ за 2013 г. е заложен номинален ръст на данъчните приходи спрямо разчетите към ЗДБРБ за 2012 г. в размер на 8.4 % при отчетен ръст спрямо същия период на 2012 г. едва 3.0 на сто.

Постъпленията в групата на **преките данъци** за полугодieto са в размер на 2 022.2 млн. лв., което представлява изпълнение от 49.0 % от разчета за годината, при 2 122.2 млн. лв. за същия период на 2012 година. Относителният дял на преките данъци в данъчните постъпления за първите шест месеца на 2013 г. е 18.6 % при 20.1 % за същия период на миналата година. При съпоставката на постъпленията в групата със същия период на миналата година следва да се вземе предвид посоченото по-горе изместване на част от постъпленията за следващи периоди поради променените срокове за деклариране и внасяне на задълженията по някои данъци от началото на 2013 година.

Отчетените **приходи от осигурителни вноски на общественото и здравно осигуряване** към 30.06.2013 г. (вкл. оценка за разпределение на постъпили необвързани приходи) са в размер на 2 905.7 млн. лв. или 47.8 % изпълнение спрямо разчета.

Постъпленията от **косвени данъци** са в размер на 5 493.8 млн. лв., което представлява 44.5 % от предвидените в ЗДБРБ за 2013 г. при 46.8 % за същия период на миналата година. Спрямо полугодieto на предходната година е налице ръст от 3.3 % (174.5 млн. лв. повече) при планиран ръст спрямо разчетите за 2012 г. от 8.5 на сто.

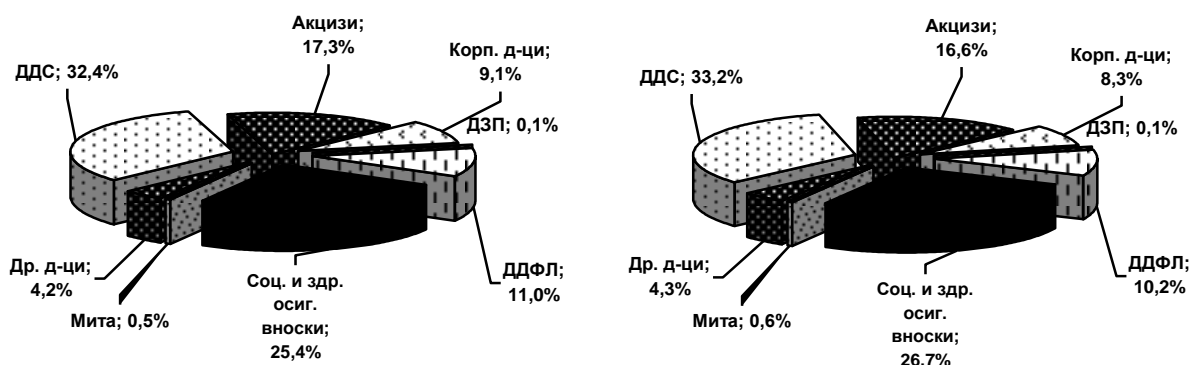
По видове косвени данъци, спрямо шестмесечието на 2012 г. увеличение се отчита при постъпленията от ДДС - със 189.8 млн. лв. (5.6 % при заложен ръст от 11.0 %) и от мита с 9.3 млн. лв. (16.3 %), докато при акцизи и данък върху застрахователните премии има спад на приходите, съответно, с 23.3 млн. лв. (спад от 1.3 % при заложен ръст от 4.4 %) и с 1.3 млн. лева (9.5 %). Основните фактори за изоставането спрямо разчетите за периода на постъпленията в групата са по-песимистичното развитие на макроикономическите индикатори спрямо допусканията по макрорамката към Бюджет 2013 г., променената структура на БВП, въведени нормативни промени, изместващи част от постъпленията в началото на 2014 г. и други.

Неданъчните постъпления и помощи по консолидираната фискална програма към края на месец юни 2013 г. са в размер на 3 280.5 млн. лв., което представлява 45.7 % спрямо разчета за годината. Спрямо отчетените за същия период на 2012 г. има увеличение от 621.6 млн. лв. (23.4 %), основно при постъпленията в частта на помощите, свързано с ускоряването на усвояването на средствата по Оперативните програми и фондовете на ЕС.

Структура на данъчните приходи по консолидирания бюджет за полугодieto на 2012 г. и 2013 г.

юни 2012 г.

юни 2013 г.

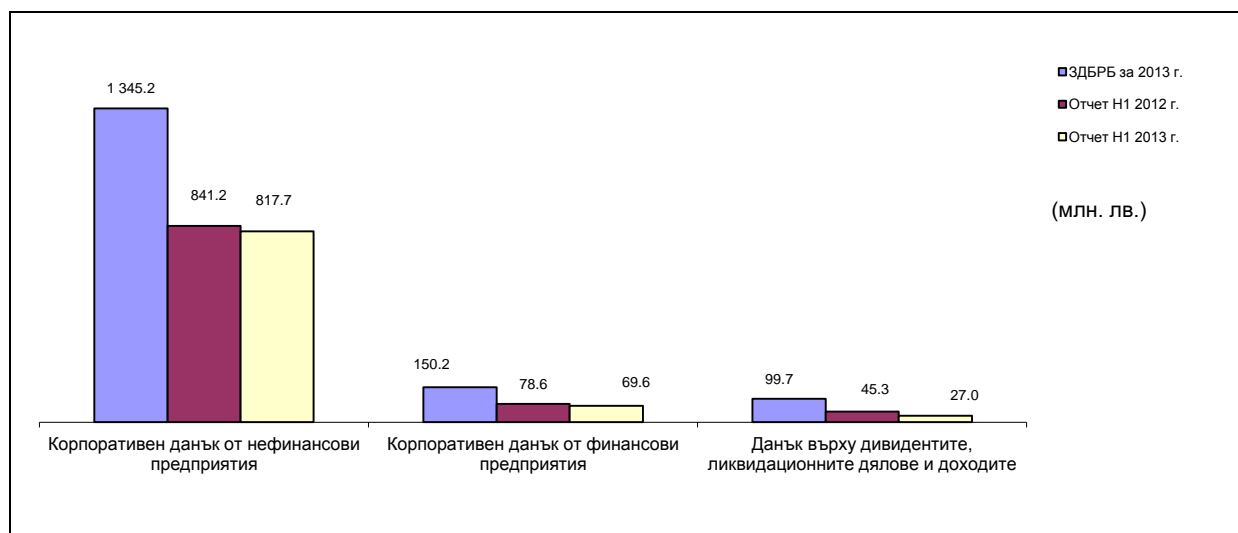
1.1 Преки данъци

1.1.1 Корпоративни данъци

Приходите от корпоративни данъци по КФП (вкл. данък върху дивидентите и доходите) към края на месец юни 2013 г. са в размер на 914.3 млн. лв. или 57.3 % от годишния разчет и заемат 8.3 % в общия размер на данъчните приходи. Спрямо полугодieto на 2012 г. са постъпили с 50.9 млн. лв. (5.3 %) по-малко приходи. Основните фактори, влияещи върху постъпленията на приходите от корпоративни данъци, са високото ниво на данъчна загуба, генерирана през кризисните 2009-2010 г., която компаниите имат право да приспадат, ревизираните надолу прогнози по макрорамката спрямо заложените в бюджета за настоящата година, както и ефектите от нормативни промени от началото на 2013 г. в режими и срокове за деклариране и внасяне на тези данъци, поради които постъпленията от някои групи задължени лица се изместват от текущия период в следващия отчетен период.

✓ Корпоративен данък

Приходите от корпоративен данък за периода са в размер на 887.3 млн. лв. и представляват 59.3 % от годишния разчет за 2013 година. Относителният дял на корпоративния данък в данъчните постъпления по консолидирания бюджет е 8.2 %. Спрямо юни 2012 г. се отчита намаление от 3.5 % или 32.6 млн. лв. Приходите от корпоративния данък на нефинансовите предприятия (вкл. юридически лица с нестопанска цел) към 30.06.2013 г. са в размер на 817.7 млн. лв., което представлява 60.8 % от предвидените в ЗДБРБ за 2013 година. Съпоставени с юни 2012 г. приходите от данъка са намалели с 23.6 млн. лева. Постъпленията от корпоративен данък на финансови институции (включително застрахователни компании) към края на юни възлизат на 69.6 млн. лв. или 46.4 % от разчета за годината. Спрямо същия период на предходната година, приходите от данъка са намалели с 9.0 млн. лева.

✓ **Данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни юридически лица (ЧЮЛ) и данък върху доходите на ЧЮЛ**

Постъпленията от тези данъци за полугодieto на 2013 г. са в размер на 27.0 млн. лв. или 27.0 % от разчета за годината. За същия период на 2012 г. изпълнението е 45.3 млн. лева.

1.1.2 Данък върху доходите на физическите лица

Приходите от данък върху доходите на физически лица за отчетния период са в размер на 1 108.0 млн. лв., или 43.8 % от годишния разчет и формират 10.2 % относителен дял в общия размер на данъчните приходи.

По трудови правоотношения приходите от данъка към 30.06.2013 г. са 856.5 млн. лв. при 885.8 млн. лв. към 30.06.2012 г. или с 29.2 млн. лв. по-малко. Размерът на постъпленията от данъка се определя от следните фактори:

- извършените нормативни промени, отнасящи се до декларирането на данъчните задължения, сроковете за подаване на данъчни декларации и издължаване на дължимия данък, които изместват постъпленията от данъка в следващи отчетни периоди;
- увеличеният размер на средната месечна работна заплата - по данни на НСИ средната месечна работна заплата за страната през второто тримесечие на 2013 година е 799 лв., което е с 2.7 % (21 лв.) повече спрямо първото тримесечие на годината;
- броят на наетите лица - по данни на Агенцията по заетостта равнището на безработицата през месец юни е 10.7 %. Броят на безработните лица, регистрирани в бюрата по труда, е намалял с 0.3 п.п. спрямо май 2013 година. За сравнение, през месец февруари тази година равнището на безработица е 12 на сто;

По извънтрудови правоотношения (свободни професии, граждански договори и др.) приходите от данъка към 30.06.2013 г. са в размер на 157.3 млн. лв., което е 53.4 % от годишния разчет при изпълнение на разчетите от 66.5 % за същия период на миналата година.

По патентите – приходите от патентния данък по консолидирания бюджет за периода са 8.4 млн. лева. За същия период на миналата година са били внесени 8.9 млн. лева.

Окончателен данък на местните и чуждестранни физически лица, данък върху доходите на чуждестранните физически лица и данък върху дивидентите и ликвидационните дялове на местни и чуждестранни физически лица - постъпленията от тези данъци към юни 2013 г. са в размер на 45.8 млн. лева. .

Окончателен данък върху доходите от лихви по депозитни сметки в търговски банки – данъкът е въведен от началото на 2013 г. и с него се облага брутната сума на придобитите от местни физически лица доходи от лихви по депозитни сметки в банки. Постъпленията от този данък към 30.06.2013 г. са в размер на 40.0 млн. лева.

1.1.3 Други данъци

Приходите от други данъци по консолидирания бюджет включват основно алтернативните данъци по ЗКПО и имуществени данъци по Закона за местните данъци и такси. Постъпилите приходи в тази група към 30.06.2013 г. са в размер на 463.6 млн. лв. или 53.7 % от разчета за годината и представляват 104.8 % спрямо постъпленията за шестмесечието на 2012 година.

✓ Други данъци по Закона за корпоративното подоходно облагане

От началото на 2013 г. влязоха в сила законодателни промени, с които данъкът върху приходите на бюджетни предприятия, данъкът върху дейността от опериране на кораби и данъците върху разходите (социални, представителни, за превозни средства) стават годишни данъци и се внасят еднократно в срок до 31 март на следващата година. През 2013 г. от посочените данъци постъпват само дължими суми за 2012 г., а ежемесечно постъпват данъците за хазартна дейност. Постъпленията от други данъци по ЗКПО по консолидирания бюджет към 30.06.2013 г. са в размер на 75.6 млн. лв. или 41.2 % от годишния разчет, като от тях размерът на окончателните данъци върху залози за хазартни игри и върху хазартни съоръжения приходите е 66.0 млн. лева.

✓ Имуществени данъци по Закона за местните данъци и такси

Имуствените данъци включват данък върху недвижимите имоти, данък върху превозните средства, данък върху придобиването на имущество по дарения и възмезден начин, данък върху наследствата и туристически данък, които постъпват по бюджетите на общините. Постъпленията в тази група към 30.06.2013 г. възлизат на 386.0 млн. лв., което представлява 57.2 % от годишния разчет или номинален ръст от 9.9 % спрямо постъпленията за същия период на предходната година. В структурно отношение най-големи дялове заемат постъпленията от данък върху недвижимите имоти (43.3 %) и данък върху превозните средства (31.7 %), а най-малък, поради изключително ограничения си обхват - данък върху наследствата.

✓ Постъпления от налози върху захарта

След присъединяването на България към ЕС върху произведените захар и изоглюкоза се начислява налог, който е своеобразен данък за производителите на тези продукти. Постъпленията от този налог за полугодieto на 2013 г. възлизат на 1.0 млн. лева.

1.2 Приходи от социално и здравно-осигурителни вноски

Общата сума на приходите от социално и здравно-осигурителни вноски към края на месец юни 2013 г. (вкл. оценката на „Национална агенция за приходите” за необвързаните със задължения приходи) е в размер на 2 905.7 млн. лв., което представлява 47.8 % от планираните за годината.

Осигурителните вноски по бюджета на НОИ (вкл. фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите” при несъстоятелност на работодателя) и Учителския пенсионен фонд са в размер на 2 049.9 млн. лв. (вкл. оценката на НАП за необвързаните със задължения приходи) и представляват 47.4 % от предвиденото в ЗБДОО за 2013 година. Върху състоянието на приходите влияние оказват увеличението на минималните осигурителни прагове по основни икономически дейности и групи професии средно с 3.3 на сто за 2013 г. в сравнение с 2012 г., както и увеличението на максимален месечен размер на осигурителния доход от 2 000 на 2 200 лв. и по-високата осигурителна вноска за фонд „Пенсии” с 20 п.п. само за работещите в специалните ведомства, които се пенсионира при условията на чл. 69 от КСО.

Здравноосигурителните вноски по бюджета на Националната здравноосигурителна каса (вкл. оценката на НАП за необвързаните със задължения приходи) са в размер на 855.7 млн. лв. или 48.9 % от предвидените за годината.

1.3 Косвени данъци

1.3.1 Данък върху добавената стойност

С най-голям относителен дял в данъчните приходи по КФП е **данъкът върху добавената стойност** – 33.2 %, като отчетените постъпления са в размер на 3 609.1 млн. лв. или 45.8 % от годишния разчет. Съпоставени с постъпленията към юни 2012 г., през отчетния период са постъпили с 5.6 % (189.8 млн. лв.) повече при планиран ръст спрямо разчетите към ЗДБРБ за 2012 г. от 11.0 на сто. Ефективно внесеният ДДС от справки-декларации по Закона за ДДС за отчетния период е със 142.0 млн. лв. повече спрямо същия период на миналата година, а възстановеният данъчен кредит през първото полугодие на 2013 г. е с 47.8 млн. лв. по-малко в сравнение със същия период на предходната година.

Нетният размер на приходите от *ДДС от внос* към юни 2013 г. е 1 823.4 млн. лв., което е 44.0 % от заложените в разчетите за годината. Спрямо същия период на миналата година не се отбелязва ръст в приходите от този данък, основно поради намаление на цените при всички групи стоки, което за първите пет месеца на 2013 г. на годишна база е 5.5 %, както и по-ниския курс на долара спрямо лева и други.

Постъпленията от *ДДС при сделки в страната и ВОП (нето)* възлизат на 1 785.8 млн. лв., което е 47.7 % от заложените в разчетите за годината и с 11.8 % повече спрямо същия период на миналата година при заложен ръст от 8.1 на сто.

1.3.2 Акцизи

Приходите от акцизи за полугодieto на 2013 г. от внос, местно производство и въведени в страната от други държави-членки на ЕС акцизни стоки са в размер на 1 806.3 млн. лв. или 41.9 % от годишния разчет и формират 16.6 % от данъчните приходи за периода. Основна причина за по-ниския размер на приходите от акцизи към юни 2013 г. в сравнение с полугодieto на миналата година е намаленото потребление на тютюневи изделия и на горива.

Постъпленията от акцизи се формират от следните основни стокови групи: горива (47.0 %); тютюневи изделия (45.3 %); алкохолни напитки и пиво (6.6 %) и други акцизни стоки – електрическа енергия, въглища, кокс и др. (1.1 %). Нетните постъпления от акциз към месец юни по основни стокови групи са, както следва:

- *Акцизите от горива* възлизат на 849.4 млн. лв. при 859.5 млн. лв. към юни 2012 г.
- *Акцизите от тютюневи изделия* са в размер на 817.8 млн. лв., което е с 11.6 млн. лв. по-малко спрямо юни 2012 година.

- *Акцизите от алкохолни напитки и пиво* към 30.06.2013 г. възлизат на 118.6 млн. лв. при 117.7 млн. лв. за юни 2012 година.
- *Приходите от други акцизни стоки - електрическа енергия, въглища и кокс* - към 30.06.2013 г. възлизат на 20.6 млн. лв. при 23.1 млн. лв. към юни 2013 година.

1.3.3 Данък върху застрахователните премии

Приходите от данък върху застрахователните премии по облагаеми застрахователни договори (рисковете, по които са поети от застрахователи) са в размер на 12.0 млн. лв., при заложи в годишните разчети към ЗДБРБ за 2013 г. 28.1 млн. лева.

1.3.4 Мита

Постъпленията от мита към юни 2013 г. възлизат на 66.3 млн. лв. или 55.3 % от планираните в ЗДБРБ за 2013 г., като заемат 0.6 % относителен дял в общия размер на данъчните приходи. В сравнение със същия период на 2012 г. събраните мита към юни 2013 г. са с 9.3 млн. лв. повече (16.3 %), което основно се дължи на следните стокови групи: „Захар и захарни изделия” – 5 млн. лв., „Алуминий и изделия от алуминий” – 1.2 млн. лв., „Торове”- 0.6 млн. лв. и „Керамични продукти” – 0.6 млн. лв. В стоковата структура на приходите от мита за януари-юни 2013 г. пет основни групи – „Автомобилни превозни средства”, „Захар и захарни изделия”, „Машини и апарати”, „Пластмаси и пластмасови изделия” и „Електрически машини и апарати” формират дял от 40.1 %. Водещи са приходите от мита по глава 87 от МТ „Автомобилни превозни средства” – 6.4 млн. лв. и 9.9 % относителен дял, като спрямо същия период на предходната година имат намаление с 1.1 млн. лева. На второ място са постъпленията по глава 17 от МТ „Захар и захарни изделия”, които възлизат на 5.2 млн. лв. и имат относителен дял от 8.0 процента. Следващата стокова група, която дава 7.9 % от всичките мита или 5.1 млн. лв., е „Машини и апарати”. Митата, събрани от внос на стоки с произход от Китай, възлизат на 27.6 млн. лв. и са с 3.3 млн. лв. повече от януари-юни 2012 г., като формират 42.7 % от общия обем на митата за периода. На второ място по приходи от мита е вносът на стоки с произход от Бразилия – 5.4 млн. лв. и относителен дял 8.4 процента. Следват Русия (4.0 млн. лв.) – 6.2 % дял и Япония - 3.5 млн. лв. и 5.5 % относителен дял.

1.4 Неданъчни приходи

Постъпленията от **неданъчни приходи** по КФП към края на месец юни 2013 г. са в размер на 2 192.0 млн. лв. или 63.6 % от годишния разчет към ЗДБРБ за 2013 година. Сравнени с приходите за същия период на 2012 г. се отбелязва увеличение от 9.7 % или са постъпили 194.2 млн. лв. повече. В структурно отношение тази група от бюджетните приходи включва държавни, общински и съдебни такси (44.5 %), приходи и доходи от общинска и държавна собственост (33.5 %), глоби, санкции и наказателни лихви (7.3 %), постъпления от продажба на нефинансови активи (5.4 %), концесии (3.5 %) и други. През първото полугодие на 2013 г. приходите от продажба на квоти за емисии на парникови газове са в размер на 51.8 млн. лева.

Отчетените **неданъчни приходи** по републиканския бюджет през първото полугодие на 2013 г. са в размер на 1 273.5 млн. лв. или 74.1 % от годишния разчет. От тях 892.2 млн. лв. са *по бюджетите на министерствата и ведомствата* (73.3 % от разчета по ЗДБРБ за 2013 г.). Спрямо юни 2012 г. се отчита ръст от 220.8 млн. лева. *Неданъчните приходи по централния бюджет* са в размер на 381.3 млн. лв., в т.ч. 105.8 млн. лв. вноса от превишението на приходите над разходите на БНБ за 2012 година. Постъпилите дивиденди по централния бюджет към 30.06.2013 г. са в размер на 194.7 млн. лв. при заложи в разчетите по ЗДБРБ за 2013 г. 317.4 млн. лева.

Постъпилите неданъчни приходи по бюджета на съдебната власт (основно от съдебни такси) за полугодieto са в размер на 72.6 млн. лв., в т.ч. от съдебни такси са постъпили 62.2 млн. лева. В рамките на шестмесечието приходите от съдебни такси са 51.9 % от разчетените за годината.

Неданъчните приходи по общинските бюджети са в размер на 566.7 млн. лв., което представлява 50.8 % от разчета за годината. Изпълнението на приходите от такси е 51.6 % от заложеното за годината, приходите и доходите от собственост представляват 47.0 % от годишните разчети.

1.5 Помощи, дарения и други безвъзмездно получени суми

Постъпилите *помощи* (основно от възстановени средства от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за рибарство, управлявани от Разплащателната агенция към ДФ "Земеделие" и от Структурните и Кохезионния фондове на ЕС, както и от предприсъединителните инструменти) за полугодieto на 2013 г. са в размер на 1 088.5 млн. лева (29.1 % от планираните). От тях 1 008.4 млн. лв. са постъпленията от европейските фондове, а 80.1 млн. лв. са помощите отчетени по националния бюджет. В контекста на параметрите по изпълнението на разчетите в частта на помощите следва да се има предвид спецификата на възстановяване на разходите от Европейската комисия, съгласно която, част от разходите, извършени през текущия период се възстановяват през следващ период (т.е. част от разходите, направени през първото полугодие на 2013 г., се възстановяват през второто полугодие на годината).

2. Изпълнение на разходите по икономически елементи.

Общите разходи по икономически елементи по КФП за полугодieto на 2013 г. нарастват номинално със 7.7 % спрямо отчетените към полугодieto на предходната година, основно в резултат на по-високите социални разходи и здравноосигурителни плащания.

Отчетът на разходите на консолидирано ниво по икономически елементи за първото полугодие на текущата година, съпоставен с разчета към ЗДБРБ за 2013 г и отчета за същия период на предходната година е представен в следната таблица:

Разходи по консолидирания държавен бюджет за първото полугодие на 2013 година

ПОКАЗАТЕЛ	млн. лв.			Отчет Н1 2013 спрямо отчет Н1 2012	Изпълнение Н1 2013 спрямо ЗДБРБ 2013
	2012	2013			
	ОТЧЕТ Н1	ЗДБРБ ¹⁶	ОТЧЕТ Н1		
ОБЩО РАЗХОДИ И ВНОСКА ЗА ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕС	13 161,9	31 692,2	14 172,0	107,7%	44,7%
Общо нелихвени разходи	12 335,8	29 519,0	13 258,8	107,5%	44,9%
<i>Текущи нелихвени разходи</i>	11 014,5	24 122,2	11 922,0	108,2%	49,4%
Заплати и възнаграждения за персонал	1 959,5	4 219,8	2 130,6	108,7%	50,5%
Осигурителни вноски	507,0	1 301,6	662,1	130,6%	50,9%
Стипендии	62,1	68,8	64,8	104,2%	94,2%
Издържка *	2 063,8	4 873,9	2 191,5	106,2%	45,0%
Субсидии	609,6	1 323,0	650,9	106,8%	49,2%
Социално осиг. и грижи	5 812,6	12 335,1	6 222,1	107,0%	50,4%
Пенсии	3 611,6	7 873,2	3 783,6	104,8%	48,1%

¹⁶ В материала са използвани данни по разчета към ЗДБРБ за 2013 г. преди актуализацията от август 2013 г., тъй като ЗИД на ЗДБРБ за 2013 г. бе одобрен след приключване на отчетния период.

Помощи и обезщетения	1 023,1	2 078,4	1 085,1	106,1%	52,2%
Здравноосиг. плащания на НЗОК	1 177,9	2 383,5	1 353,4	114,9%	56,8%
Капиталови р-ди и прираст на държ. резерв	1 321,3	5 396,8	1 336,8	101,2%	24,8%
Резерв за неотложни и непредвидени разходи		389,6			
Лихвени разходи	359,6	875,4	379,8	105,6%	43,4%
Вноска за бюджета на ЕС	466,6	908,2	533,4	114,3%	58,7%

* вкл. разходите за други възнаграждения и плащания за персонала и разходите за членски внос и участия в нетърговски организации и дейности

2.1 Текущи нелихвени разходи

2.1.1 Заплати и възнаграждения за персонала

Разходите за заплати и възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения на консолидирано ниво за полугодieto на 2013 г. са в размер на 2 130.6 млн. лв., което представлява 50.5 % от разчетените за годината. В структурно отношение с най-голям относителен дял в разходите по КФП са разходите за заплати по републиканския бюджет и по бюджетите на общините, което е свързано с обхвата и спецификата на делегираните им функции. Спрямо първото шестмесечие на 2012 г. се отчита увеличение при средствата за заплати и възнаграждения на персонала със 171.1 млн. лв., от които 55.3 млн. лв. са по бюджета на общините, 46.4 млн. лв. ръст при разходите за заплати по републиканския бюджет и 34.5 млн. лв. по извънбюджетните сметки. Ръстът на разходите за заплати по републиканския бюджет се дължи основно на промените след въвеждането от юли 2012 г. на новата система на заплащане в държавната администрация, на база на които част от възнагражденията се изместват в рамките на годината. Освен това влияние оказва и увеличението от октомври 2012 г. на размера на brutните възнаграждения има основно при спешните центрове и на центровете по трансфузионна хематология. Ръстът на разходите за заплати по общинските бюджети се дължи основно на увеличението на стандартите за делегираните от държавата дейности в системите на образованието, социалното осигуряване и културата, докато ръстът на разходите за заплати по извънбюджетните сметки и фондове е основно по европейски средства и техническа помощ за бенефициенти.

2.1.2 Осигурителни вноски

Разходите за социални и здравноосигурителни вноски на заетите в бюджетния сектор за отчетния период са в размер на 662.1 млн. лв., което представлява 50.9 % от разчетените средства за годината.

2.1.3 Издръжка

Разходите за издръжка по консолидираната фискална програма за полугодieto на 2013 г. са в размер на 2 191.5 млн. лв., което представлява 45.0 % от заложените за годината. В разходите за издръжка се включват текуща издръжка, други възнаграждения и плащания за персонал и разходите за членски внос и участие в организации с нестопанска цел. Разходите за текуща издръжка обхващат разходите за, храна, медикаменти, научно изследователски разходи и книги, горива и енергия, външни услуги, текущ ремонт и други разходи.

Разгледани по съставни бюджети основната част от разходите за издръжка за изминалите шест месеца на 2013 г. са по републиканския бюджет, бюджетите на общините, бюджетите на ДВУ и други.

2.1.4 Субсидии

Общата сума на средствата, предоставени за субсидии за системата на здравеопазването и за предприятията от реалния сектор (вкл. организациите с нестопанска цел) на консолидирана база през полугодieto на 2013 г. е 650.9 млн. лв., което представлява 49.2 % от планираните за годината.

✓ Субсидии за реалния сектор и организациите с нестопанска цел

Държавното финансово подпомагане на нефинансовите предприятия през 2013 г. отразява взаимоотношенията с реалния сектор. Субсидират се и мероприятия по биологическата рекултивация, саниране на околната среда и други. Чрез държавното финансово подпомагане се осъществяват и елементи от социалната правителствена програма, свързани с организирането и предоставянето на задължителни услуги от обществен интерес. Възлагането им от страна на държавата съответства напълно на концепцията за услугите от обществен интерес, както и на политиката в тази област на страните от ЕС и Регламентите на ЕС, в основата на които е поставен интереса на гражданите, техните потребности и покупателната им способност, което макар и непряко, влияе положително върху жизнения стандарт.

Основните приоритетни направления, за които се насочват субсидиите за нефинансови предприятия, са стопански субекти от секторите транспорт, съобщения, земеделие и други. От утвърдените със ЗДБРБ за 2013 г. субсидии за нефинансови предприятия и организации с нестопанска цел през първите шест месеца на 2013 г. са предоставени общо 108.3 млн. лв., което представлява 71.2 % от разчета за годината.

• *Транспорт и съобщения*

Субектите от отраслите транспорт и съобщения са ангажирани в предоставянето на задължителни услуги от обществен интерес, възложени им от държавата с договор при определени параметри, показатели и условия. Средствата в сектора са предназначени за търговски дружества от различните видове транспорт – железопътни пътнически превози, автомобилни превози (вътрешно-градски превози и превози в слабо населени планински и гранични райони), както и за текущо поддържане и експлоатация на железопътната инфраструктура.

- Със ЗДБРБ за 2013 г. са утвърдени 329.5 млн. лв. за субсидии за нефинансови предприятия, като средствата за субсидии от централния бюджет за „БДЖ – Пътнически превози” ЕООД за 2013 г. в размер на 170.0 млн. лв. се предоставят и отчитат чрез бюджета на МТИТС.

- Със ЗДБРБ за 2013 г. за Национална компания „Железопътна инфраструктура” са предвидени средства под формата на субсидии, предназначени за текущо поддържане и експлоатация на железопътната инфраструктура, в размер на 130.0 млн. лева. Усвоените средства към полугодieto са в размер на 97.3 млн. лв. или 74.9 на сто от годишния план и са в съответствие с утвърдения от министъра на финансите и министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията График за превеждане на субсидиите, който е съобразен с необходимостта от средства за финансиране на текущите дейности на компанията. Във връзка с неизпълнение на показателя „Оперативни разходи на 1 зает” за 2012 г. , съгласно чл. 6, ал. 1, т. 10 от Договора между държавата и НК „Железопътна инфраструктура”, от страна на Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията е наложена санкция в размер на 0.174 млн. лв., която е приспадната от субсидията за текуща дейност на дружеството.

- Предвидените със ЗДБРБ за 2013 г. средства за субсидиране на превоза на пътниците по нерентабилни автобусни линии във вътрешноградския транспорт и транспорта в планински и други райони са в размер на 22.0 млн. лева. По своя характер

те са обществени превозни услуги от общ икономически интерес, имат предимно социална насоченост – масови превози до и от работните места в рамките на града и превози до малки отдалечени селища, осигуряващи връзка с общинския център. Администрирането на предоставените средства се осъществява чрез общините, които разпределят средствата по отделни превозвачи на база договори и при съблюдаване изискванията на Наредбата за условията и реда за предоставяне на средства за субсидиране на превода на пътници по нерентабилни автобусни линии във вътрешноградския транспорт и транспорта в планински и други райони, издадена от министъра на финансите. Към полугодieto за субсидиране на вътрешноградските и междуселищните превози в страната, включително Столична община, са предоставени 11.0 млн. лв. Изпълнението спрямо утвърдения план е 49.8 на сто.

○ Средствата за субсидии от централния бюджет за „Български пощи“ ЕАД в размер на 2.0 млн. лв. се предоставят и отчитат чрез бюджета на Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

• *Земеделие*

Предвидените средства за субсидиране на селскостопанските производители и селските райони чрез ДФ „Земеделие“ за 2013 г. са в размер на 504.6 млн. лева. Към 30.06.2013 г. изплатените субсидии са в размер на 214.5 млн. лв., от които 164.4 млн. лв. са национални средства. Националните средства за субсидии за селското стопанство са предназначени основно за секторите зърнопроизводство, млекопроизводство, животновъдство, оризопроизводство, зеленчукопроизводство и др., както и за съфинансиране на програмите по ЕЗФРСР и ЕФР. От отпуснатите средства за субсидии за нефинансови предприятия за първото шестмесечие на 2013 г. са изплатени 72.5 млн. лв. по схемата за национални доплащания за тютюн.

• *Програми за заетост*

Предоставяните субсидии на нефинансови предприятия по програмите за заетост за 2013 г. от МТСП са насочени към осигуряване на трайна заетост и стимулиране разкриването на нови работни места в реалния сектор.

✓ *Субсидии за системата на здравеопазването*

Министерство на здравеопазването субсидира лечебните заведения за болнична помощ с държавно и общинско участие въз основа на договор, но само за дейностите, които са определени като държавна отговорност по критерии и ред, определени от министъра на здравеопазването в съответствие с чл.82 от Закона за здравето.

Общият размер на предвидените в разчетите за годината средства за субсидии за системата на здравеопазването е 61.2 млн. лв. От тях за първото полугодие на 2013 г. са усвоени средства в размер на 40.2 млн. лв., от които 32.6 по републиканския бюджет и 7.6 млн. лв. – по бюджета на общините.

2.1.5 Социално осигуряване и грижи

Общата сума на социално и здравноосигурителните разходи на консолидирана база за първото полугодие на 2013 г. е 6 222.1 млн. лв., което представлява 50.0 % от разчета за годината. Тук се включват разходите за: пенсии, социални помощи и обезщетения и здравноосигурителни плащания. В структурно отношение социалните разходи са с най-висок относителен дял (43.9 %) в общите разходи по КФП (вкл. вноската в общия бюджет на ЕС), което се обуславя от тяхната приоритетност и провежданата социална политика в условията на неблагоприятна демографска среда.

✓ *Разходи за пенсии*

Разходите за пенсии за отчетния период са в размер на 3 783.6 млн. лв., което представлява 48.1 % от разчета за годината. В тази сума са включени разходите за

пенсии от ДОО и УПФ, включително добавките към пенсиите на участниците във войните, както и пенсиите по международни спогодби. Спрямо полугодieto на 2012 г. са изплатени 172.0 млн. лв. повече. Увеличението се дължи на: индексациите на пенсиите от 1 април 2013 г.; увеличението на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст от 145.0 лв. на 150 лв.; ръст на максималният размер на получаваните една или повече пенсии; увеличение на социалната пенсия за старост; и други.

✓ *Помощи и обезщетения*

Извършените разходи за обезщетения и помощи на консолидирана основа през отчетния период са в размер на 1 085.1 млн. лв., което представлява 52.2 % от заложеното в разчетите за годината. Разходите са свързани с изплатените обезщетения и помощи на основание на Кодекса за социално осигуряване (КСО), Закона за социално подпомагане, Закона за интеграция на хората с увреждания и Закона за семейни помощи за деца. В структурно отношение това са разходи, които се извършват по републиканския бюджет (главно МТСП) и по бюджета на ДОО.

Отчетените разходи за **социални помощи и обезщетения по КСО** за първото полугодие на 2013 г. са в размер на 538.4 млн. лв. или с 16.1 млн. лв. (3.1 %) повече спрямо същия период на 2012 г. От структурна гледна точка с най-голям относителен дял са обезщетенията за бременност/раждане и отглеждане на дете до 2 годишна възраст (35.0 %); обезщетенията и помощите за безработица (32.8 %) и обезщетенията за временна неработоспособност поради общо заболяване (25.2 %).

✓ *Здравноосигурителни плащания*

Общият размер на здравноосигурителните плащания за първите шест месеца на 2013 г. е 1 353.4 млн. лв. или 56.8 % от предвидените за 2013 г. здравноосигурителни плащания в размер на 2 383.5 млн. лева. В отделните направления на здравноосигурителните плащания изпълнението на бюджета е следното:

- **Първична извънболнична медицинска помощ** – 86.7 млн. лева.
- **Специализирана извънболнична медицинска помощ** – 90.9 млн. лева.
- **Дентална помощ** – 63.1 млн. лева.
- **Медико-диагностична дейност** – 34.2 млн. лева.
- **Лекарствени продукти** – 292.2 млн. лева.
- **Медицински изделия** – 37.7 млн. лева.
- **Болнична помощ** - изплатени са 733.8 млн. лева. През периода е заплатена и отчетената надлимитна дейност на болниците за месеците декември 2012 г. и периода януари - май 2013 г. Като здравноосигурителни плащания за болнична помощ следва да се третират и преведените 31.8 млн. лв. трансфери по договори за извършване на медицински услуги за болнична помощ към бюджетни предприятия, в структурата на които има болници по чл.5 от Закона за лечебните заведения;
- **Други здравноосигурителни плащания** – 14.8 млн. лева.

2.2 Капиталови разходи

Капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) за първото полугодие възлизат на 1 336.8 млн. лева. Изпълнението на разчетите към ЗДБРБ за 2013 г. за полугодieto на годината при капиталовите разходи е 24.8 %. Сравнени със същия период на миналата година, капиталовите разходи нарастват номинално с 15.5 млн. лева. Източниците за финансиране за периода са както национално финансиране, така и външни безвъзмездни помощи от фондовете на ЕС и държавни инвестиционни заеми.

В обхвата на КФП с най-голям относителен дял в инвестиционните разходи са капиталовите разходи по бюджета на Националния фонд – 44.9 %, по републиканския бюджет – 24.3 %, по бюджетите на общините (вкл. ИБСФ на общините) – 15.0 %, по бюджета на ДФ „Земеделие” – 12.9 %, и други.

Общата сума на извършените капиталови разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) по републиканския бюджет за полугодieto на 2013 г. е 325.5 млн. лв., което представлява изпълнение от 34.7 % на предвидените в ЗДБРБ за 2013 година. Капиталовите разходи по републиканския бюджет (вкл. нетния прираст на държавния резерв) остават близки до теза за същия период на предходната година. Основната част от тези разходи са по бюджетите на министерствата и ведомствата (269.6 млн. лв.), а капиталовите разходи и трансфери, предоставени от централния бюджет за реалния сектор са насочени главно към изграждане на железопътната инфраструктура, пристанищна инфраструктурата (ДП „Пристанищна инфраструктура”) и др. През първото полугодие на 2013 г. усвоените средства за изграждане на железопътна инфраструктура са в размер на 53.9 млн. лева. От предвидените 20 млн. лв. капиталови трансфери на „БДЖ-Пътнически превози” ЕООД за закупуване на пътнически вагони към полугодieto няма усвояване.

През 2012 г. продължи изпълнението на *програмите за отстраняване на екологични щети, настъпили от минали действия или бездействия до момента на приватизацията*. През първото полугодие са преведени средства за отстраняване на минали екологични щети в размер на 1.2 млн. лв. от предвидените 5.0 млн. лв.

Капиталовите разходи по бюджетите на общините са в размер на 195.8 млн. лв. (29.0 % от разчета към закона за 2013 г.) и бележат ръст от 22.3 % спрямо предходната година. Заниженото изпълнение на капиталовите разходи се дължи на това, че общините насочват голяма част от планирания си по бюджета собствен ресурс за извършване на капиталови разходи по извънбюджетните сметки, от които се финансират проекти по оперативни програми, в т. ч. и общинското съфинансиране по проектите. В рамките на целевата субсидия за капиталови разходи от централния бюджет на общините е осигурено продължаване строителството на екологични обекти с висока регионална и национална значимост (пречиствателни станции, депа за битови отпадъци и др.).

2.3 Лихвени разходи

Лихвените плащания на консолидирана база за полугодieto на 2013 г. са в размер на 379.8 млн. лв., което представлява 43.4 % от предвидените в ЗДБРБ за 2013 година. Размерът на лихвените разходи през годината зависи в голяма степен от календара на лихвените плащания по външни заеми (поради големия относителен дял на разходите за външни лихви в лихвените разходи на консолидирано ниво), за който е характерно концентриране на плащанията на лихви по външни заеми основно в м. януари и юли.

Разгледани по бюджетни системи лихвени разходи се извършват основно по републиканския бюджет (361.3 млн. лв.) и по общинските бюджети (18.0 млн. лв.). Размерът на разходите за лихви по външни заеми за полугодieto е 288.8 млн. лв., а на вътрешните лихви – 91.0 млн. лева. Изпълнението им спрямо разчетите за годината е съответно 46.0 % и 36.8 процента.

2.4 Вноска на България в бюджета на Европейския съюз

След присъединяването към ЕС през 2007 г. в съответствие с Регламент № 1150/2000, изменен с Регламент № 2028/2004, Република България започна да превежда регулярно националната си вноска в общия бюджет на ЕС. Тя се формира от следните компоненти – традиционни собствени ресурси (75 % от събраните мита и такса върху производството на захар и изоглюкоза), вноска на база приходите от ДДС, вноска на база Брутния национален доход, осигуряването на участието на България във финансирането на корекцията на Великобритания, участие във финансирането на

брутното намаление за Нидерландия и Швеция и допълнителни плащания. По-долу са представени извършените касови плащания от централния бюджет към полугодieto на 2013 година.

(млн. лв.)

ВНОСКА В ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕС	Отчет Н1 2013
Вноска на база Брутен национален доход	383.3
Вноска на база данък добавена стойност	74.5
Вноска за корекцията на Великобритания	26.9
Вноска на традиционни собствени ресурси	45.2
- 75 % от събраните мита	44.4
- 75 % от събраните такси върху производството на захар и изоглюкоза	0.8
Участие във финансирането на брутното намаление за Нидерландия и Швеция	3.4
Допълнителни плащания	0.0
ВНОСКА В ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕС	533.4

3. Просрочени задължения и вземания към 30.06.2013 г.

3.1 Просрочени задължения

Към края на юни 2013 г. просрочените задължения на централно и местно правителство са в размер на 306.9 млн. лева. Размерът на просрочените задължения за първото полугодие на централно правителство (министерства, ведомства и самостоятелни бюджети - без общини) е **146.8 млн. лева**. В обхвата на републиканския бюджет проблеми с наличие на просрочени задължения съществуват в бюджетните системи на Министерство на отбраната, Министерство на вътрешните работи, Министерство на правосъдието и др. Просрочени задължения съществуват и в някои самостоятелни бюджети като **БНТ, ДВУ, по редица общински бюджети и др.** Просрочените задължения по бюджетите на общините са в размер на **160.1 млн. лв.**, като спрямо края на 2012 г. се отчита намаление с 13.7 млн. лв. Тези просрочия са формирани от 146 общини (55.3 % от общия брой общини). Наличието на просрочени задължения е нарушение на финансовата дисциплина и от друга страна те оказват сериозен натиск върху изпълнението на бюджета

В контекста на транспонираните с промени в Търговския закон изисквания на Директива 2011/7/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16.02.2011 г. относно борбата със забавяне на плащането по търговски сделки, вкл. публичните възложители, при неразплащане в срок на задължения могат да възникнат съдебни действия от контрагенти по сключени договори. Добрата финансова практика предполага управлението на поемане на ангажименти да е съобразено с възможностите за разплащане на възникнали задължения по съответните договори и недопускане на просрочени задължения. В рамките на управленската отговорност ангажимент на съответния ръководител е разплащане на просрочените задължения и/или свеждането им до минимум в рамките на разполагаемия ресурс.

По-значимите просрочени задължения по републиканския бюджет са при следните разпоредители с бюджетни кредити:

- ✓ Министерство на отбраната - към края на месец юни 2013 г. просрочените задължения са в размер на **88.8 млн. лв.** (увеличение с 22.5 млн. лв. спрямо края на 2012 г.), от които 86.7 млн. лв. са просрочените задължения на Военномедицинска академия и представляват основно задължения към контрагенти.
- ✓ Министерство на вътрешните работи – просрочените задължения към края на първото полугодие на 2013 г. са в размер на **30.7 млн. лв.**, като спрямо края на 2012 г. се отчита увеличение със 17.2 млн. лв. В по-голямата си част те представляват задължения към доставчици.
- ✓ Министерство на правосъдието - просрочените задължения към 30.06.2013 г. са в общ размер на **6.0 млн. лв.**, от които 1.0 млн. лв. са на Агенцията по вписванията към Консорциум "ХО-СИ" по сключен договор, който не се осъществява, поради заведено съдебно дело към доставчика.

Извън обхвата на републиканския бюджет, сериозен продължава да бъде проблемът с просрочията на **лечебните заведения за болнична помощ** – търговски дружества (държавни, с преобладаващо държавно участие в капитала, и общински болници). Към 30.06.2013 г. размера на просрочените задължения е 89.3 млн. лв., от които 60.9 млн. лв. са на държавните и с преобладаващо държавно участие в капитала болници и 28.4 млн. лв. - на общинските болници. Спрямо същия период на 2012 г., се отчита увеличение на задълженията с 4.8 млн. лв., а спрямо отчетените просрочени задължения в края на 2012 г. - увеличение с 12.1 млн. лева (15.7 %).

3.2 Просрочени вземания

Към 30.06.2013 г. в системите на редица министерства и ведомства са налице и просрочени вземания. По-значимите от тях в обхвата на републиканския бюджет са при следните разпоредители с бюджетни кредити:

✓ Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“- към 30.06.2013 г. има просрочени вземания в размер на **206.2 млн. лв.** От тях балансово са начислени провизии за трудно събираемите и несъбираеми вземания, като коректив на отчетната им стойност. Предприети са мерки за събиране на вземанията, вкл. изпълнителни производства пред държавен и частен съдебен изпълнител и НАП;

✓ Министерство на транспорта информационните технологии и съобщенията - към края на месец юни 2013 г. по бюджета на МТИТС са отчетени просрочени вземания в размер на **23.3 млн. лева.** Централното управление на МТИТС има най-голям размер просрочени вземания – 12.4 млн. лв., които представляват основно главница, лихви и ДДС, дължими от ДП „Пристанищна инфраструктура” и „Пристанище Бургас” ЕАД по Подзаемно споразумение от 29.12.2008 година. ГД „Гражданска въздухоплавателна администрация” е отчетела просрочени вземания в размер на 10.2 млн. лв.-основно неплатени фактури за летищни такси. Съставени актове за публични държавни вземания. Анализът на просрочените вземания показва, че спрямо 31.12.2012 г. същите са намалени с 1.6 млн. лв., което се дължи на заведените изпълнителни дела за събиране на дължимите суми;

✓ Министерство на вътрешните работи – размерът на просрочените вземания в края на първото полугодие на 2013 г. е **16.7 млн. лева.;**

✓ Министерство на земеделието и храните – към месец юни 2013 г. просрочените вземания в системата на МЗХ са в размер на **14.8 млн. лева.** От тях 9.0

млн. лв. са вземания от Държавни инвестиционни заеми във връзка с изграждане на пазари на едро от предходни години, 2.4 млн. лв. са просрочените вземания, отчетени от Областни дирекции „Земеделие”, отнасящи се до неиздължени суми по сключени договори за наеми на земеделска земя от държавен поземлен фонд и за оземляване на безимотни граждани и лица, отстранени от ползване или неправомерно ползване на имоти от държавния поземлен фонд на основание чл. 34 от Закона за собствеността и ползване на земеделските земи. Просрочените вземания към 30.06.2013 г. на Селскостопанска академия от неиздължени суми от клиенти са 1.4 млн. лв., като те се формират от неизплатени суми от наематели и земеделски кооперации;

✓ Министерство на регионалното развитие - към 30.06.2013 г. в системата на МРР са отчетени просрочени вземания в размер на **12.8 млн. лв.**, като в това число 8.2 млн. лв. са просрочени вземания по проект “Воден Заем”, в т.ч. от ВиК гр. Добрич – 7.2 млн. лв. и ВиК гр. Кюстендил – 1.0 млн. лева. Тези просрочени вземания представляват начислените, но не издължени към 30.06.2013 г. главници от горепосочените ВиК дружества. За навременното събиране на просрочените вземания МРР е изисвало от ВиК дружествата да представят необходимите документи за разсрочване на задълженията по проекта. Останалите вземания в размер на 4.2 млн. лв. са от неиздължени концесионни възнаграждения и др.;

✓ Министерство на правосъдието - просрочените вземания към 30.06.2013 г. са в размер на **9.7 млн. лв.**, от които 9.3 млн. лв. са на централната администрация на министерството. От тях 0.4 млн. лв. са вземания от клиенти по сключени договори за наеми и 8.9 млн. лв. - вземания от фирми, на които са предоставени аванси по договори. Извън обхвата на републиканския бюджет, съществуват **просрочени вземания** и в **НОИ и общинските бюджети**.

Просрочените вземания на общините към 30.06.2013 г. са в размер на 196.5 млн. лв., като 8.0 млн. лв. от тези просрочени вземания са от приватизация. В сравнение със същия период на 2012 г просрочените вземания са се увеличили с 15.8 млн. лв., а спрямо края на 2012 г. намаляват с 5.0 млн. лева. С най-голям относителен дял са просрочените публични общински вземания – 113.6 млн. лв. или 57.8 на сто от общия размер на просрочените вземания.

4. Изпълнение на показателите в частта на финансирането по консолидираната фискална програма към 30.06.2013 година.

4.1 Външно финансиране

Нетният размер на външното финансиране по КФП за полугодieto на 2013 г. е отрицателно и възлиза на 1 365.0 млн. лева.

✓ Външни заеми

Размерът на усвоените външни заеми на консолидирана база за първите шест месеца на 2013 г. е 324.1 млн. лв., от които 185.1 млн. лв. (94.6 млн. евро) са усвоени средства по **външни държавни заеми** по централния бюджет и представляват четвърти транш от Кредитно споразумение за структурен програмен заем, България съфинансиране по Фондовете на ЕС 2007-2012 г. между Република България и ЕИБ. Останалата част - 139.0 млн. лв. са усвоени средства по **държавните инвестиционни заеми (ДИЗ)**, управлявани от министерствата и ведомствата, като през юни 2013 г. има възстановени средства на МБВР в размер на 2.3 млн. лв. по заем „Рехабилитация и реконструкция на пътища от РПМ II и III клас”, администриран по бюджета на Министерство на регионалното развитие. Най-голяма част от усвоените средства по ДИЗ – 92.3 млн. лв.

заемат средствата, получени от Агенция „Пътна инфраструктура” следвани от 38.1 млн. лв., получени от МТИТС. По ДИЗ, управлявани от краен бенефициент, няма усвоявания за първите шест месеца на 2013 година.

✓ *Погашения по външни заеми*

Размерът на извършените за първото шестмесечие на 2013 г. погашения по външни заеми на консолидирана основа е 138.8 млн. лв. (в т.ч. 2.4 млн. лв. погашения по активирани държавни гаранции), което представлява 40.5 % от разчетите към ЗДБРБ за 2013 година. От тях 136.4 млн. лв. са погашения по външни заеми и 2.4 млн. лв. е размерът на плащанията по активирани гаранции по заеми от чужбина. Извършените погашения са както следва:

- по централния бюджет - през първото полугодие на 2013 г. са изплатени погашения в размер на 51.5 млн. лв., като от тях 49.1 млн. лв. са погашения по външни държавни заеми и 2.4 млн. лв. плащания по активирани държавни гаранции. От погашенията по външни държавни заеми: 12.3 млн. лв. са плащане към правителството на Германия по силата на двустранно споразумение в рамките на Парижкия клуб; 33.4 млн. лв. по заемите към Международната банка за възстановяване и развитие и 3.3 млн. лв. по дълга към Япония. От извършените плащания по активирани държавни гаранции 2.2 млн. лв. са използвани за плащания в изпълнение на РМС №783 от 24.09.2012 г. и във връзка с прекратяването на Споразумението за заем ВГ-Р6 по проекта за „Изграждане и развитие на нови контейнерни терминали на пристанища Варна и Бургас” между Японската банка за международно сътрудничество (сега Японска агенция за международно сътрудничество – ЈСА) и Република България. С останалите 0.2 млн. лв. е изплатена част от главницата по единия транш на държавногарантирания заем от МБВР за БДЖ, поради невъзможността на компанията да обслужва изцяло заема.
- по бюджетите на министерствата и ведомствата - изплатените средства за погашения към 30.06.2013 г. по ДИЗ, управлявани от министерствата са в размер на 61.9 млн. лв., а по заемите с крайни бенефициенти (вкл. погашения по заема за подобряване на водния цикъл) - 17.6 млн. лева.
- по бюджета на ДОО – погашенията към 30.06.2013 г. са в размер на 1.7 млн. лв. или 49.2 % от предвиденото в ЗБДОО за 2013 г. по заема от Световна банка „Администриране на социално осигуряване /НОИ/”
- по бюджетите на общините-погашенията по външни заеми в размер на 6.5 млн. лв.

✓ *Операции с държавни (общински) ценни книжа, емитирани на международните капиталови пазари (нето)*

През м. януари са погасени 1 546.2 млн. лв. по глобалните облигации в евро, емитирани на международните капиталови пазари през 2002 година.

✓ *Наличности (нето) в левова равностойност на валутни сметки в чужбина*

Нетното изменение на наличностите в левова равностойност по валутни сметки в чужбина към 30.06.2013 г. е увеличение на наличностите с 5.6 млн. лева.

4.2 Вътрешно финансиране

Нетното вътрешно финансиране за първото полугодие на 2013 г. е положително в размер на 1 364.8 млн. лв. и включва заеми от банки (нето), операции с ДЦК (нето) и покупко-продажба на ДОБЦК, нетно изменение на депозитите, друго финансиране, възмездно финансиране (нето) и придобиване на дялове, акции и съучастия (нето).

✓ **Заеми от банки и други лица в страната – нето**

Изпълнението на показателя за първите шест месеца на годината е отрицателно и е в размер на 42.6 млн. лв. и представлява нетното изменение на получените заеми по общинските бюджети, бюджетите на ВУЗ и извънбюджетните сметки. Преобладаваща част от отчетените суми – 42.0 млн. лв. са по бюджетите на общините. От банки в страната за първото полугодие на 2013 г. общините са получили заеми в размер на 18.7 млн. лв., а са погасили към същите 35.9 млн. лева. За периода предоставените заемите на общините от „Фонд за органите на местното самоуправление в България - ФЛАГ” ЕАД за насърчаване и подобряване на условията за подготовка и изпълнение на общински проекти, финансирани от ЕФ, са 37.1 млн. лв., а погасените – 60.8 млн. лева.

✓ **Операции с държавни ценни книжа (нето)**

На консолидирана база за периода е реализирано положително нетно финансиране с ДЦК в размер на 1 288.4 млн. лв. Изпълнението е, както следва:

- по централния бюджет – нетното вътрешно финансиране за шестте месеца на 2013 г. от операции с държавни ценни книжа е положително и възлиза на 1 296.0 млн. лева. Общият размер на постъпленията от емитирани ДЦК е 1 456.6 млн. лв. или са емитирани 1 460.6 млн. лв. обща номинална стойност както следва: съкровищни бонове с матуритет шест месеца и номинална стойност 800.0 млн. лв.; облигации с матуритет три години – 80.0 млн. лв.; петгодишни – 185.0 млн. лв.; седемгодишни, деноминирани в евро – 100.0 млн. евро и с матуритет десет години и шест месеца с номинална стойност 200.0 млн. лева. Погашенията по ДЦК за периода са в размер на 160.7 млн. лв., като от тях 30.6 млн. лв. са по ДЦК, емитирани за структурната реформа.

- по бюджетите на общините – нетната стойност на операциите с ценни книжа, отчетени по общинските бюджети за първото полугодие на 2013 г. е отрицателна в размер на 7.6 млн. лева.

✓ **Покупко – продажба на държавни ценни книжа**

Нетният размер на средствата по консолидираната фискална програма за първите шест месеца на 2013 г., отчетени в резултат на покупко-продажбата на държавни ценни книжа, е отрицателен - 32.2 млн. лева. Операции от този вид се отчитат главно по бюджетите на УПФ (-23.1 млн. лв.) и ФГВРС (-9.0 млн. лв.).

✓ **Финансови операции по прилагане на Общата селскостопанска политика (нето)**

Нетният размер на финансовите операции по прилагане на Общата селскостопанска политика за полугодieto на 2013 г. е 117.9 млн. лева. Това включва:

- **Плащания за сметка на Европейския съюз**

Общият размер на директните плащания, изплатени на земеделските производители от ДФ ”Земеделие”, за полугодieto на 2013 г. за сметка на ЕС е 931.5 млн. лв., от които 923.3 млн. лв. са от средствата за директни плащания (вкл. ЕЗФРСР, прехвърлени към директните плащания) и 8.2 млн. лв. – за пазарни мерки.

- **Възстановени суми от Европейския съюз**

Възстановените суми от Европейския съюз са общо 1 049.5 млн. лв., както следва: 941.3 млн. лв. за директни плащания, 96.1 млн. лв. от ЕЗФРСР, прехвърлени към директните плащания, и 12.1 млн. лв. за пазарни мерки.

✓ **Възмездно финансиране (нето)**

Нетният размер на възмездното финансиране е 20.4 млн. лева.

Нетното изпълнение на операциите по ДИЗ с краен бенефициент търговско дружество за първите шест месеца на годината е положително в размер на 17.6 млн. лв., като цялата сума представлява извършени погашения в съответствие с предвидените погасителни схеми за периода януари-юни.

Нетният размер на планираните инвестиционни кредити през 2013 г., предоставяни от Държавен фонд „Земеделие” пряко и чрез рефинансиране на търговски банки, с които фонда има сключени договори, е 40.0 млн. лв. От тях за шестте месеца на годината са отпуснати кредити по инвестиционни програми в размер на 15.2 млн. лв., а възстановените средства са 30.5 млн. лв. Размерът на предоставената временна финансова помощ към полугодieto е 16.9 млн. лв., а възстановената – 4.4 млн. лева.

✓ **Придобиване на дялове, акции и съучастия(нето)**

Нетният размер на средствата, изразходвани за придобиване на дялове, акции и съучастия за първото полугодие на 2013 г. е 30.2 млн. лева. Основна част от тези средства е по централния бюджет, като за придобиване на дялове, акции и съучастия са изразходвани 29.8 млн. лв.: 5.0 млн. лв. за увеличаване на дяловото участие в организациите от Групата на Световната банка, 7.6 млн. лв. за увеличаване на дяловото участие на България в капитала на Черноморската банка за търговия и развитие и 17.3 млн. лв. за увеличение на капитала на Европейската инвестиционна банка.

4.3 Приватизация

Приходите от приватизация по КФП към 30.06.2013 г. са в размер на 6.4 млн. лева. Преобладаващата част от сумата – 5.4 млн. лв., са приходи от приватизация по извънбюджетните сметки на общините, а останалата част е постъпила в централния бюджет.

III. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПЪРВОТО ПОЛУГОДИЕ НА 2013 г. ПО СЪСТАВНИ БЮДЖЕТИ

1. Републикански бюджет

- **Основни параметри на изпълнението на републиканския бюджет за полугодieto на 2013 година.**

Изпълнението на основните показатели на републиканския бюджет за първото полугодие на 2013 г., съпоставено към същия период на предходната година и програмата е както следва:

Таблица¹⁷ №1

(млн. лв.)

ПОКАЗАТЕЛИ	Отчет	Закон	Отчет	Изпълнение	Изпълнение
	I-во полугодие 2012 г.		I-во полугодие 2013 г.		
Общо приходи и помощи	8 734,9	18 403,6	8 907,5	102,0%	48,4%
-Данъчни	7 522,5	16 639,9	7 584,0	100,8%	45,6%
Преки	2 113,2	4 111,8	2 013,8	95,3%	49,0%
Косвени	5 319,3	12 342,3	5 493,8	103,3%	44,5%
-Други данъци	89,9	185,8	76,3	84,9%	41,1%
-Неданъчни	1 154,7	1 719,5	1 273,5	110,3%	74,1%
-Помощи	57,7	44,3	50,0	86,7%	113,0%
Разходи, трансфери и вноска в бюджета на ЕС	8 326,6	19 206,2	8 986,6	107,9%	46,8%
-Нелихвени	3 151,0	7 238,3	3 284,5	104,2%	45,4%
Текущи	2 823,8	6 299,5	2 959,0	104,8%	47,0%
Капиталови	327,2	938,9	325,5	99,5%	34,7%
-Лихви	331,7	841,2	361,3	108,9%	43,0%
Външни заеми	239,1	594,0	281,3	117,7%	47,4%
Вътрешни заеми	92,7	247,1	80,0	86,3%	32,4%
Резерв за неотложни и непредвидени разходи ¹⁸		119,5			
-Трансф. др. бюджети	4 377,4	10 099,0	4 807,5	109,8%	47,6%
- Вноска в бюджета на ЕС	466,6	908,2	533,4	114,3%	58,7%
Бюджетен баланс	408,3	-802,6	-79,1		

През първото полугодие на 2013 г. постъпилите **приходи и помощи** по републиканския бюджет са в размер на 8 907.5 млн. лв., което представлява 48.4 % изпълнение на годишните разчети в ЗДБРБ за 2013 г. Спрямо шестте месеца на 2012 г. са събрани със 172.6 млн. лв. повече, което се дължи основно на по-високите неданъчни постъпления. Постъпилите **данъчни приходи** към 30.06.2013 г. са в размер на 7 584.0 млн. лв., което представлява изпълнение от 45.6 % на планираните разчети за 2013 г. и 100.8 % спрямо постъпленията за същия период на миналата година.

През 2013 г. приходите, администрирани от НАП постъпват по единната сметка и се обвързват със задълженията, декларирани в съответните срокове. През отчетния период са постъпили необвързани към момента с декларирани задължения суми в размер на

¹⁷ Поради извършено закръгляне в млн. лв., някои сумарни позиции в Таблица №1 не се изчерпват от съставните им числа.

¹⁸ В позицията "Резерв за непредвидени и неотложни разходи" се отразяват само данните по разчет, а разходите по отчет се отразяват по съответните разходни позиции, към които се отнасят извършените разходи.

168.8 млн. лв., които на база оценка са разпределени главно в постъпления от осигурителни вноски за ДОО и НЗОК и по-малка част в ДДФЛ и други данъци.

Приходите в частта на *преките данъци* възлизат на 2 013.8 млн. лв., което представлява 49.0 % от планираните за годината, при 2 113.2 млн. лв. при 55.3% изпълнение на разчета за същия период на миналата година.

Приходите от *косвени данъци* са в размер на 5 493.8 млн. лв. и са нараснали със 174.5 млн. лв. (3.3 %) спрямо постъпленията в групата за същия период на 2012 година. Постъпленията за периода представляват 44.5 % от годишния разчет при изпълнение от 46.8 % за същия период на миналата година. Постъпленията от ДДС към 30.06.2013 г. възлизат на 3 609.1 млн. лв., което представлява 45.8 % от разчета за годината. Приходите от акцизи (нето) от внос, местно производство и въведени в страната от други държави-членки на ЕС акцизни стоки към 30.06.2013 г. са в размер на 1 806.3 млн. лв. или 41.9 % от годишния разчет. Постъпленията от мита към юни 2013 г. възлизат на 66.3 млн. лв. или 55.3 % от планираните в ЗДБРБ за 2013 година. Приходите от данък върху застрахователните премии по облагаеми застрахователни договори (рисковете, по които са поети от застрахователи) са в размер на 12.0 млн. лв., при заложи в годишните разчети към ЗДБРБ за 2013 г. 28.1 млн. лева.

Постъпленията от *други данъци* по републиканския бюджет за отчетния период са в размер на 76.3 млн. лв. или 41.1 % от годишния разчет и 84.9 % от постъпленията за същия период на миналата година.

Отчетените **неданъчни приходи** по републиканския бюджет за шестте месеца на 2013 г. са в размер на **1 273.5 млн. лв.** и се увеличават спрямо постъпленията за същия период на предходната година със 118.7 млн. лева. Постъпленията за отчетния период представляват 74.1 % от разчета за годината, като по-голямата част от неданъчните приходи по републиканския бюджет се формира по бюджетите на министерствата и ведомствата – 892.2 млн. лв., в т.ч. 467.1 млн. лв. приходи от държавни такси. Неданъчните приходи по централния бюджет са в размер на 381.3 млн. лв., в т.ч. 105.8 млн. лв. вноски от превишението на приходите над разходите на БНБ за 2012 година. Постъпилите дивиденди по централния бюджет към 30.06.2013 г. са в размер на 194.7 млн. лв., при заложи в разчетите по ЗДБРБ за 2013 г. 317.4 млн. лева.

Постъпилите **помощи** по републиканския бюджет към 30.06.2013 г. са в размер на **50.0 млн. лв.** и са главно по бюджетите на министерствата и ведомствата.

Общият размер на **разходите по републиканския бюджет** (вкл. и трансферите за др. бюджети и вноската в бюджета на ЕС) за първото полугодие на 2013 г. е 8 986.6 млн. лв. или 46.8 % от предвидените в ЗДБРБ за 2013 г.

Нелихвените разходи по републиканския бюджет (без трансферите за др. бюджети) извършени през отчетния период са в размер на **3 284.5 млн. лв.**, което представлява 45.4 % от предвидените в ЗДБРБ за 2013 г. средства. Съпоставено с данните за 2012 г., нелихвените разходи са близки по размер. В структурно отношение се наблюдава намаление при разходите за издръжка и разходите за субсидии, докато при капиталовите разходи се отчита нарастване.

Размерът на извършените текущи нелихвени разходи за периода е 2 959.0 млн. лв., което представлява 47.0 % от разчета за годината, а за капиталовите разходи и нетен прираст на държавния резерв са изразходвани 325.5 млн. лв. или 34.7 % спрямо разчета за годината.

Лихвените плащания по републиканския бюджет за първото полугодие на 2013 г. са в общ размер на 361.3 млн. лв. или 43.0 % от предвидените в разчета за годината. В основната си част това са разходи за **лихви по външни заеми**, които за отчетния

период са в размер на 281.3 млн. лв. От тях 254.5 млн. лв. са разходите по централния бюджет и 26.9 млн. лв. тези по държавни инвестиционни заеми (ДИЗ), управлявани от министерства и ведомства. **Лихвите по вътрешни заеми** по републиканския бюджет за отчетния период са в размер на 80.0 млн. лв. (32.4 % от ЗДБРБ за 2013 г.) и представляват основно лихви по ДЦК.

Нетният размер на **трансферите по републиканския бюджет** за отчетния период е 4 807.5 млн. лв. или 47.6 % от одобрените за годината, като в т. ч.:

- ✓ на **социално-осигурителните фондове (нето)** – **2 810.1 млн. лв.**, което представлява 49.5 % от годишния разчет;
- ✓ на **съдебната власт** – **133.3 млн. лв.** или 50.5 % от разчета;
- ✓ на **Народното събрание** – **15.0 млн. лв.** или 29.5 % от заложените в ЗДБРБ за 2013 година.;
- ✓ на **ДВУ, БАН, БНТ, БНР и БТА** – **309.6 млн. лв.** или 55.8 % от годишния разчет;
- ✓ **трансфери/субсидии от републиканския бюджет за общините (нето)** - към 30.06.2013 г. те са в размер на **1 429.8 млн. лева.**

Частта от **вноската на България в общия бюджет на ЕС**, изплатена през първото полугодие на 2013 г. от централния бюджет възлиза на **533.4 млн. лв.**, което е в съответствие с регламент 1150/2000 на Съвета на Европейския съюз.

Към 30.06.2013 г. **бюджетното салдо по републиканския бюджет е отрицателно** в размер на **79.1 млн. лева.**

2. Съдебна власт

По бюджета на съдебната власт за първите шест месеца на 2013 г. са постъпили **приходи** в размер на 72.6 млн. лв., които представляват 51.9 % от предвидените с разчетите към ЗДБРБ за 2013 година. От отчетените собствени приходи, най-голям дял имат постъпленията от съдебни такси – 62.2 млн. лв., като одобрените със ЗДБРБ за 2013 г. са 120.0 млн. лв. или са изпълнени 51.9 %. Спрямо същия период на миналата година увеличението на приходите е с 2.5 млн. лв. или 3.6 процента.

Разходите по бюджета на съдебната власт са в размер на 225.7 млн. лв. или 55.9 % от планираните в разчета към ЗДБРБ за годината (404.0 млн. лв.). В отчета са включени извършени разходи за сметка на наличностите по сметки от предходни години и корекция на основание чл.34, ал.1 и 2 от ЗУДБ и в изпълнение на ПМС №36/2001 г. за изграждане на Комплексна автоматизирана система (КАС) и ПМС № 109/2013 г. за одобряване на допълнителни бюджетни кредити по бюджета на съдебната власт за 2013 година. През отчетния период са извършени и разходи във връзка с трансфери от Министерство на труда и социалната политика и трансфери от Националния фонд към Министерство на финансите (Норвежки финансов механизъм). Изпълнението на разходната част е в рамките на прогнозираното за текущата година.

3. Социално и здравноосигурителни фондове

3.1 Държавно обществено осигуряване

Общата сума на **приходите** по бюджета на Държавното обществено осигуряване (ДОО) към 30.06.2013 г. възлиза на 2 062.9 млн. лв. (вкл. оценката на НАП за необвързаните със задължения приходи), което представлява 47.8 % от заложените в Закона за бюджета на Държавното обществено осигуряване за 2013 г. (ЗБДОО) 4 311.2 млн. лева. Най-голям е делът на приходите от осигурителни вноски, които за отчетния период са в размер на 2 033.2 млн. лв. (98.6 % от общите приходи). Съпоставени със същия период

на предходната година са постъпили със 199.9 млн. лв. повече приходи от осигурителни вноски, или увеличение с 10.9 процента. Върху състоянието на приходите през 2013 г. влияние оказват следните основни фактори:

- ◆ Увеличението на минималните осигурителни прагове по основните икономически дейности и групи професии от 1 януари 2013 г. средно с 3.3 % спрямо 2012 г. За 2013 г. са договорени минималните осигурителни прагове за 58 икономически дейности със средно увеличение спрямо 2012 г. от 4.5 процента. За останалите икономически дейности, където не са постигнати споразумения се запазват минималните осигурителни прагове за 2012 година;
- ◆ Увеличението на максималния месечен размер на осигурителния доход от 2 000 лв. на 2 200 лева;
- ◆ Увеличението на осигурителната вноска за фонд „Пенсии” с 20 процентни пункта само за работещите в специалните ведомства, които се пенсионират при условията на чл. 69 от Кодекса за социално осигуряване.

Отчетените неданъчни приходи възлизат на 29.7 млн. лв. при планираните в ЗБДОО за 2013 г. 24.0 млн. лева. Преобладават приходите от глоби, санкции и наказателни лихви, които са в размер на 27.1 млн. лева.

Размерът на извършените **разходи** към края на месец юни 2013 г. по бюджета на ДОО е 4 362.3 млн. лв., което представлява 48.2 % от предвидените в ЗБДОО за 2013 г. средства. От структурна гледна точка с най-голям относителен дял в общите разходи са разходите за пенсии и обезщетенията и помощите изплащани на основание Кодекса за социално осигуряване – общо 4 313.3 млн. лв., или 98.9 % от общия размер на разходите за отчетния период. Спрямо същия период на миналата година, общо разходите по бюджета на ДОО са със 190.4 млн. лв. (4.6 %) повече. Отчетените разходи за **пенсии** по бюджета на ДОО към 30.06.2013 г. възлизат на 3 775.1 млн. лв., или със 172.3 млн. лв. повече спрямо юни 2012 година.

От 1 април 2013 г. се реализира предвиденото в бюджета на държавното обществено осигуряване за 2013 г. увеличение на всички пенсии. Индексацията на пенсиите е с процент, равен на натрупаната инфлация за периода от второто полугодие на 2009 г. до края на 2012 г., както следва:

- отпуснатите (2 290 032 пенсии, 85 %) с начална дата до 31.12.2009 г. – с 9.8 процента;
 - отпуснатите (160 679 пенсии, 6 %) с начална дата от 1.01. до 31.12.2010 г. – с 8.8 процента;
 - отпуснатите (146 671 пенсии, 5 %) с начална дата от 1.01 до 31.12.2011 г. – с 5.7 процента;
 - отпуснатите (94 942 пенсии, 4 %) с начална дата от 1.01. до 31.12.2012 г. – с 2.2 процента.
- ◆ Минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст беше увеличена от 145.00 лв. на 150.00 лв. месечно от 1 април 2013 година.
 - ◆ Максималният размер на получаваните една или повече пенсии се увеличи от 700 лв. на 770.00 лв. от 1 април.
 - ◆ увеличение на социалната пенсия за старост от 100.86 лв. на 110.00 лв. месечно от 1 април.

- ◆ Средният процент на увеличение на пенсиите, отпуснати към 31 декември 2012 г. след индексацията от 01.04.2013 г. е 9.3 процента.

Резултатите от ускоряването на пенсионната реформа се изразяват в по-малкия брой новоотпуснати пенсии спрямо 2012 година.

- ◆ Брой пенсионери за м. юни – 2 195 656 – с 2 682 пенсионери по-малко в сравнение с м. май 2013 г. и с 22 952 пенсионери по-малко (1.0 на сто намаление) в сравнение със същия период на 2012 година.
- ◆ Брой пенсии за м. юни – 2 677 042 – с 1 321 пенсии по-малко в сравнение с м. май 2013 г. и с 21 267 пенсии по-малко (0.8 на сто намаление) спрямо същия период на 2012 година.

Отчетените разходи за **социални помощи и обезщетения по КСО** за първото полугодие на 2013 г. са в размер на 538.2 млн. лева. От структурна гледна точка с най-голям относителен дял са обезщетенията за бременност/раждане и отглеждане на дете до 2 годишна възраст (35.0 %); обезщетенията и помощите за безработица (32.8 %) и обезщетенията за временна неработоспособност поради общо заболяване (25.3 %). Спрямо същия период на миналата година изплатените обезщетения по КСО са с 16.2 млн. лв. (3.1 %) повече.

Разходи за парични обезщетения за временна неработоспособност поради общо заболяване, гледане на болен член от семейството и карантина, и нетрудови злополуки:

- ✓ Отчет към юни – 164.6 млн. лв. – 56.7 % спрямо плана за годината и 17.3 млн.лв. (11.7 %) превъзшение плана към полугодието;
- ✓ Разходите за изплатените обезщетения към м. юни са с 20.3 млн. лв. (14.1 %) повече в сравнение с изплатените към полугодието 2012 година;
- ✓ Брой изплатени обезщетения към края на м. юни 2013 г. – 1 300.3 хиляди, със 132.5 хиляди (11.4 %) повече в сравнение със същия период на 2012 година
- ✓ Средното обезщетение е 126.56 лв., с 2.4 % по-високо в сравнение със същия период на 2012 година

Разходи за майчинство :

Бременност и раждане

- ✓ Отчет към юни – 133.6 млн. лв. – 46.8 % спрямо плана за годината и 3.6 млн. лв. (2.7 %) под плана към полугодието;
- ✓ Разходите за изплатените обезщетения към полугодието са с 1.1 млн. лв. (0.8 %) по-малко в сравнение с изплатените към юни 2012 година;
- ✓ Брой изплатени обезщетения към края на юни 2013 г. – 388.9 хиляди, с 4.7 хиляди (1.2 %) по-малко от изплатените за същия период на 2012 година;
- ✓ Средното обезщетение на жените с обезщетение за бременност и раждане е 343.45 лв., с 0.4 % по-високо в сравнение със същия период на 2012 година.

Отглеждане на дете

- ✓ Отчет към юни – 55.0 млн. лв. – 48.1 % спрямо плана за годината и 4.5 млн.лв. (7.5 %) под плана към полугодието;
- ✓ Разходите за изплатените обезщетения към полугодието са с 1.6 млн. лв. (2.9 %) по-малко в сравнение с изплатените за същия период на 2012 година.;
- ✓ Брой изплатени обезщетения към края на м. юни 2013 г. – 272.5 хиляди, с 8.8 хиляди (3.1 %) по-малко от изплатените за същия период на 2012 година.

Разходи за парични обезщетения за безработица:

- ✓ Отчет към юни – 176.7 млн. лв. – 50.1 % спрямо плана за годината и 1.4 млн.лв. (0.8 %) под плана към полугодието;
- ✓ Разходите за изплатените обезщетения към полугодието са с 1.8 млн. лв. (1.0 %) по-малко в сравнение с изплатените към юни 2012 година.;
- ✓ Брой безработни лица с начислени обезщетения средномесечно за периода януари-юни 2013 г. – 118 482, с 450 (0.4 %) по-малко от същия период на 2012 г.
- ✓ Средното начислено обезщетение за периода януари-юни 2013 г. е 248.50 лв., с 0.6 % по-ниско в сравнение със същия период на 2012 година.

3.2 Национална здравноосигурителна каса

Общият размер на събраните приходи по бюджета на НЗОК (вкл. оценката на НАП за необвързаните със задължения приходи) към юни 2013 г. възлиза на 866.4 млн. лв., което представлява 49.1 % от предвидените със Закона за бюджета на НЗОК (ЗБНЗОК) за 2013 г. – 1 763.8 млн. лева. Постъпленията от здравноосигурителни вноски са в размер на 855.7 млн. лв., 48.9 % изпълнение на утвърдените със ЗБНЗОК за 2013 г. средства в размер на 1 749.2 млн. лева. Събраните неданъчни приходи към края на месец юни са 10.7 млн. лв., като основната част от тях са приходи от глоби и санкции. През първото полугодие на 2013 г. НЗОК е получила 470.6 млн. лв. трансфери за здравно осигуряване от централния бюджет за пенсионери, безработни, социално слаби, лица до 18-годишна възраст и след навършване на тази възраст, ако учат редовно и други лица, осигурени по чл. 40, ал. 3 от ЗЗО, които се осигуряват за сметка на републиканския бюджет.

Предоставеният трансфер от МЗ на НЗОК през първото полугодие на годината за финансиране на разходите за акушерска помощ по чл. 82, ал.1, т. 2 от Закона за здравето и разходите за ваксини по национални програми за профилактика на рак на маточната шийка по чл. 82, ал. 2, т. 3 от същия закон, са в размер на 1.9 млн. лв., при заложи в ЗБНЗОК за 2013 г. 5.4 млн. лева.

Отчетените разходи към 30.06.2013 г. са в размер на 1 372.6 млн. лв. и представляват 50.7 % от предвидените в ЗБНЗОК за 2013 г. 2 707.2 млн. лева. Най-голям относителен дял (98.6 %) заемат здравноосигурителните плащания, които възлизат на 1 353.4 млн. лева. В отделните направления на здравноосигурителните плащания, изпълнението на бюджета за първото полугодие на 2013 г. е следното:

- ✓ **Първична извънболнична медицинска помощ** – 86.7 млн. лева.
- ✓ **Специализирана извънболнична медицинска помощ** – 90.9 млн. лева.
- ✓ **Дентална помощ** – 63.1 млн. лева.
- ✓ **Медико-диагностична дейност** – 34.2 млн. лева.
- ✓ **Лекарствени продукти** – 292.2 млн. лева.
- ✓ **Медицински изделия** – 37.7 млн. лева.
- ✓ **Болнична помощ** - изплатени са 733.8 млн. лева. През периода е заплатена и отчетената надлимитна дейност на болниците за месеците декември 2012 г. и периода януари - май 2013 година. Като здравноосигурителни плащания за болнична помощ следва да се третират и преведените 31.8 млн. лв. трансфери по договори за извършване на медицински услуги за болнична помощ към бюджетни предприятия, в структурата на които има болници по чл.5 от Закона за лечебните заведения;
- ✓ **Други здравноосигурителни плащания** – 14.8 млн. лева.

Със ЗБНЗОК за 2013 г. са утвърдени 47.6 млн. лв. за административни разходи на институцията, които включват разходите за заплати и осигуровки на персонала и за

текуща издръжка, от които са усвоени 18.0 млн. лв. или 37.8 % от годишния разчет. Усвоените средства за административни разходи заемат 1.3 на сто в структурата на общите разходи за отчетния период.

През първото полугодие на 2013 г. е предоставен трансфер от НЗОК на НАП по чл. 24, т. 6 от Закона за здравното осигуряване, представляващ такса за обслужване събирането на здравноосигурителни вноски е в размер на 0.8 млн. лева.

4. Бюджети на общините

➤ Приходи

Собствените приходи по бюджетите на общините към 30.06.2013 г. са в размер на 981.0 млн. лв., което представлява 53.4 % от планираните с разчетите към ЗДБРБ за 2013 година. Спрямо същия период на миналата година приходите по общинските бюджети нарастват номинално с 81.7 млн. лева. Данъчните приходи по общинските бюджети са в размер на 394.6 млн. лв. или 57.1 % от годишните разчети към ЗДБРБ за 2013 г. и с 9.5 % повече спрямо първото полугодие на 2012 г., а неданъчните приходи и помощите възлизат на 586.5 млн. лв. или 51.2 % от планираните и с 8.8 % повече спрямо същия период на предходната година. С най-значителен дял в приходите от общински данъци е данъкът върху недвижимите имоти – 42.3 %, следват данък върху превозните средства – 31.1 % и данък върху придобиването на имущество по дарения и възмезден начин – 23.5 процента.

От данъчните приходи най-добро изпълнение спрямо разчетите по КФП за 2013 г. се наблюдава при *данъка върху превозните средства* – 122.5 млн. лв. или 65.3 % от разчетените по КФП за 2013 г. и 109.2 % спрямо събраните приходи от този данък за първото полугодие на 2012 г. и *данъка върху недвижимите имоти* – 167.0 млн. лв. или 59.7 % спрямо разчетите за 2013 г. и 108.7 % спрямо събраните за същия период на 2012 година.

Общият размер на *неданъчните приходи* по местните бюджети е 566.7 млн. лв. (50.8 % от разчетите по КФП за 2013 г.). Най-голям относителен дял заемат приходите от общински такси (401.1 млн. лв.) – 70.8 %, следват приходите и доходите от собственост (91.3 млн. лв.) – 16.1 %, постъпленията от продажба на нефинансови активи (48.1 млн. лв.) – 8.5 % и приходите от глоби, санкции и наказателни лихви (24.8 млн. лв.) – 4.4 процента. Съпоставени с полугодieto на 2012 г. постъпленията от неданъчни приходи са нараснали с 39.3 млн. лв. или 7.4 процента. От неданъчните приходи с най-добро изпълнение се открояват приходите от *глоби, санкции и наказателни лихви* – 79.0 % от разчетените по КФП за 2013 г. и 139.2 % спрямо събраните за същия период на 2012 година. С добро изпълнение са приходите от общински такси – 51.6 % от годишния разчет, което в най-голяма степен се дължи на изпълнението на таксата за битови отпадъци – 55.5 %, като спрямо първото полугодие на 2012 г. постъпленията са нараснали с 2.9 процента. С известно забавяне се изпълняват приходите и доходи от собственост – 47.0 % от разчетените за годината 194.1 млн. лв. и приходите от концесии – 18.8 млн. лв. или 46.8 % от разчетените за годината 40.2 млн. лева. Спрямо същия период на миналата година тези приходоизточници се изпълняват на 111.8 % и 84.8 процента. По-чувствително е изоставането в изпълнението на приходите от продажба на нефинансови активи (основно на земя и сгради) – 48.1 млн. лв. или 42.8 % от разчетените по КФП за 2013 г., но с 47.0 % повече от събраните за същия период на миналата 2012 година.

През отчетния период по общинските бюджети са постъпили 19.7 млн. лв. приходи от помощи, 69.6 % от разчетените за годината 28.4 млн. лв. и със 72.8 % повече спрямо събраните за същия период на 2012 година.

➤ **Разходи**

Към 30.06.2013 г. общините са отчетели общо разходи в размер на 2 053.5 млн. лв., които представляват 49.6 % от разчетените по ЗДБРБ за 2013 г. разходи. Текущите разходи възлизат на 1 857.7 млн. лв. (53.6 % от годишния разчет), а капиталовите разходи са в размер на 195.8 млн. лв. или 29.0 % от разчета към ЗДБРБ за 2013 година. Текущите разходи са със 140.5 млн. лв. повече спрямо същия период на предходната година, като при всички основни елементи на разходите с изключение на лихвите и текущите трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата има увеличение на разходите. Най-голям относителен дял в текущите нелихвени разходи на общините заемат разходите за издръжка (781.4 млн. лв.) – 42.5 %, следват разходите за заплати и други възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения (766.0 млн. лв.) – 41.7 %, разходите за осигурителни вноски (149.1 млн. лв.) – 8.1 %, изплатените текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата (75.3 млн. лв.) – 4.1 % и разходите за субсидии (59.7 млн. лв.) – 3.2 процента. В отделните разходни направления най-висок процент на изпълнение спрямо закона при текущите нелихвени разходи към края на първото полугодие на 2013 г. има при субсидиите за нефинансови предприятия (без тази за здравна помощ), финансовите институции и организациите с нестопанска цел – 88.5 % (50.1 млн. лв.), следвани от стипендиите – 85.6 % (6.4 млн. лв.) и другите възнаграждения и плащания на персонала – 76.7 процента (95.2 млн. лв.). Средствата за заплати към 30.06.2013 г. се изпълняват на 50.2 %, а тези за социални и здравно-осигурителни вноски – 50.1 процента. Разходите за лихви възлизат на 18.0 млн. лв., като това са 53.3 % от годишния разчет.

Капиталовите разходи са с 35.8 млн. лв. или 22.3 % повече от отчетените за първото полугодие на 2012 година.

➤ **Финансиране**

За първото полугодие на годината по общинските бюджети са изплатени погашения по заеми от чужбина в размер на 6.5 млн. лева. Нетният размер на заемите от банки и други лица от страната е отрицателен -42.0 млн. лева.

През първото полугодие на годината депозитите и средствата по сметки на общините (нето) са нараснали с 284.4 млн. лв. в сравнение с края на 2012 година.

5. Българско национално радио

Приходите по бюджета на БНР за периода са в размер на 1.2 млн. лв., което представлява 56.4 % от планираните за годината. Отчетените приходи са постъпления от продажби на услуги, стоки и продукция (реклама, спонсорски съобщения, технически услуги, продуцентски, изпълнителски права и концерти) и от наеми на имущество и други.

Изпълнението на разходите по бюджета на БНР възлиза на 23.3 млн. лв. или 52.8 % от предвидените в ЗДБРБ за 2013 г. В разпределението на разходите по бюджета на БНР е включен и преходния остатък за 2012 г. (съгл. чл. 70, ал. 6 от Закона за радиото и телевизията) в размер на 2.5 млн. лв.

т.ч. 2.5 млн. лв. разходи за сметка на преходния остатък за 2012 г., включен в бюджета за 2013 г. съгласно чл. 70, ал. 6 от Закона за радиото и телевизията. Отчетената субсидия е в размер на 17.9 млн. лв. и трансфери за поети осигурителни вноски 3.5 млн. лв., като общият размер на субсидията възлиза на 50.6 % от субсидията, определена за БНР с чл. 8, т.1 от ЗДБРБ за 2013 година.

6. Българска национална телевизия

Приходите на БНТ за първите шест месеца на 2013 г. са в размер на 2.9 млн. лв. при планирани за годината 7.5 млн. лв. или за отчетния период са постъпили 39.3 % от планираните с разчетите към ЗДБРБ за 2013 година. Ниският процент изпълнение на неданъчните приходи се дължи на ниските постъпления от реклама, спонсорски и технически услуги, които формират основния дял приходи по бюджета на обществената телевизия.

Отчетените касови **разходи на БНТ** към 30.06.2013 г. са в размер на 40.1 млн. лв. или 51.6 % от годишния разчет по ЗДБРБ за 2013 г. В разпределението на разходите по бюджета на БНТ е включен и преходния остатък за 2012 г. (съгласно чл. 70, ал. 6 от Закона за радиото и телевизията) в размер на 0.5 млн. лв. Към 30.06.2013 г. усвоените средства за текуща издръжка на БНТ са в размер на 21.0 млн.лв. или 52.5 % от общия размер разходите. Отчетената субсидия е в размер на 33.7 млн. лв. и трансфери за поети осигурителни вноски – 3.8 млн. лв., като общият размер на субсидията възлиза на 53.4 % от субсидията, определена за БНТ с чл. 8, т. 2 от ЗДБРБ за 2013 година.

7. Българска телеграфна агенция

Приходите на БТА за първото полугодие на 2013 г. са 1.0 млн. лв., като това са основно постъпления от продажба на информационни продукти и услуги.

Разходите за периода по бюджета на агенцията са в размер на 3.2 млн. лв., което е 48.7 % от годишния разчет по ЗДБРБ за 2013 година. Общият размер на отчетената субсидия за периода е 2.1 млн. лв., като това са 52.2 % от средствата, определени за БТА с чл. 8 т. 3 от ЗДБРБ за 2013 година.

8. Държавни висши училища

Приходите на висшите училища за първото полугодие на 2013 г. са в размер на 142.0 млн. лв. или 54.8 % от планираните за годината. Спрямо същия период на 2012 г. постъпленията на ДВУ са се увеличили със 7.1 млн. лв. или с 5.2 процента.

Разходите на висшите училища към края на месец юни са в размер на 343.5 млн. лв. и представляват 52.2 % от разчетите за 2013 г. С най-голям относителен дял са разходите за заплати и възнаграждения (48.4 %), следвани от плащанията за издръжка (30.2 %).

9. Българска академия на науките

Реализираните приходи на БАН към 30.06.2013 г. възлизат на 15.9 млн. лв. или 53.0 % от разчетите към ЗДБРБ за 2013 година. Основна част от реализираните приходи са нетни приходи от продажба на услуги, стоки и продукция и се получават по линия на международни програми, проекти и по договори за научни разработки. Сравнени с приходите към полугодие на 2012 г., постъпленията са близки по размер (отчита се ръст от 0.8 %). Основна част от реализираните собствени приходи на поделенията в системата на БАН са в резултат от участието в международни проекти за научни разработки. Голяма част от тези приходи са свързани с конкретни договорни задължения и не могат да се използват за общоакадемични нужди.

Към края на първото полугодие **БАН отчита разходи** в размер на 54.7 млн. лв., което представлява 53.8 % от годишния разчет. Спрямо първото полугодие на 2012 г. се отчита ръст от 4.5 процента. В изпълнение на ПМС № 53 от 2013 г. бяха предоставени допълнителни 7 млн. лв. по бюджета на БАН за стимулиране на водещи иновативни и общественополлезни научни изследвания.

10. Национален фонд

През отчетния период по сметките на Национален фонд (НФ) са постъпили приходи (нето) от предприєдинителните инструменти на Европейския съюз (ЕС), Структурните и Кохезионния фондове на ЕС, ЕИП, двустранни програми за европейско териториално сътрудничество по външни граници на ЕС, Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г., Норвежки финансов механизъм 2009-2014 г. и Българо-швейцарска програма за сътрудничество в размер на 498.8 млн. лв., като в тази сума са включени и отразените (нето) в отчетността на НФ операциите при постъпването по банковите бюджетни сметки на МРР на сумите за чуждото финансиране по двустранните програми за трансгранично сътрудничество, които са в размер на 0.1 млн. лева.

Извършените разходи (нето) чрез сметките на НФ възлизат на 231.9 млн. лв. По видове разходи изпълнението е както следва: 76.7 % от общия размер са капиталови разходи, 23.2 % са субсидии, а 0.1 % са текущи разходи.

Изходящите трансфери (нето) са в размер на 936.7 млн. лв. (включват предоставените трансфери към бенефициенти по Оперативните програми на ЕС, предприєдинителните инструменти, Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство 2009 – 2014 г., Българо-Швейцарска програма за сътрудничество, възстановени суми по приключили проекти, възстановени недопустими разходи и др. от бенефициенти-бюджетни организации, както и предоставеното авансово финансиране по реда на ДДС6/2011 г.). В консолидираната отчетност на НФ са отразени и трансфери (нето) към бенефициенти в размер на 0.4 млн. лв., които са за сметка на средства предоставени на МРР от държавите-партньори по двустранните програми за трансгранично сътрудничество.

Във връзка с изпълнение на Оперативните програми, двустранни програми за европейско териториално сътрудничество по външни граници на ЕС, НФМ и ЕИП 2009 – 2014 г. през отчетния период по сметките на НФ са извършени трансфери от централния бюджет на стойност 114.1 млн. лева.

Натрупаните лихви в резултат на управлението на свободните средства в обслужващите търговски банки към 30.06.2013 г. възлизат на 0.6 млн. лева.

Наличностите по сметките на извънбюджетна сметка НФ към министъра на финансите към 30.06.2013 г. възлизат на 1 479.4 млн. лв., като в БНБ са в размер на 1 404.9 млн. лв., а в търговските банки (УниКредит Булбанк АД, Банка ДСК ЕАД и Райфайзенбанк (България) ЕАД) са в размер на 74.5 млн. лева.

Структурни и Кохезионен фондове (СКФ)

В качеството си на Сертифициращ орган по Структурните и Кохезионния фондове на ЕС от началото на 2013 г. НФ е изготвил и изпратил до ЕК 21 заявления за плащане на обща стойност 657.0 млн. лева, като през отчетния период с натрупване по сметките на НФ в БНБ са възстановени средства от ЕК на обща стойност от 499.1 млн. лева.

Получените средства от ЕК са разпределени по Оперативни програми както следва:

- ОП „Развитие конкурентоспособността на българската икономика” – 24.5 млн. лева.;
- ОП „Техническа помощ” – 2.1 млн. лева;
- ОП „Регионално развитие” – 203.5 млн. лева;
- ОП „Транспорт” – 41.0 млн. лева;
- ОП „Околна среда” – 22.8 млн. лева;
- ОП „Развитие на човешките ресурси” – 185.5 млн. лева;
- ОП „Административен капацитет” – 19.7 млн. лева.

Във връзка с получените Междинни доклади по сертификация (МДС) и Декларации за допустимост на разходите (ДДР) са извършени проверки на място от експертите на Национален фонд преди сертифициране на разходите към ЕК при Управляващите органи и Междинните звена. В допълнение през отчетния период са извършени и проверки на място при бенефициенти по оперативните програми.

Направените разходи (нето) по Оперативни програми, включително изходящите трансфери (нето) към бюджетни организации и друго финансиране за периода с натрупване са в размер на 1 128.5 млн. лв., като разпределението по Оперативни програми е следното:

- ОП „Развитие конкурентоспособността на българската икономика” – 120.5 млн. лева.;
- ОП „Техническа помощ” – 7.9 млн. лева;
- ОП „Регионално развитие” – 254.5 млн. лева;
- ОП „Транспорт” – 182.2 млн. лева;
- ОП „Околна среда” – 240.0 млн. лева;
- ОП „Развитие на човешките ресурси” – 291.8 млн. лева;
- ОП „Административен капацитет” – 31.6 млн. лева.

Програма ФАР и Преходен финансов инструмент

От началото на годината са извършени разходи на обща стойност 0.5 млн. лв., а са постъпили възстановени суми от бенефициенти по сметките на НФ в размер на 0.8 млн. лева.

Програма ИСПА/Кохезионен фонд (Регламент 1164/94)

За отчетния период няма получени средства от ЕК по тази програма.

Извършените разходи и трансфери (нето) по програмата за същия период са в размер на 8.0 млн. лв. По сметките на НФ са постъпили възстановени суми на обща стойност 12.1 млн. лева.

За периода 01.04.2013 – 30.06.2013 г. има одобрено едно Искане за средства по КФ (Регламент 1164/94)/ИСПА проект 2002/BG/16/P/PE/013 „Интегриран проект за подобрения във водния сектор на град Смолян”.

През отчетния период е изготвен и изпратен до ЕК окончателен сертификат и искане за средства в размер на 12.1 млн.лв. по (Регламент 1164/94)/ИСПА проект „Изграждане на трансграничен пътно-железопътен мост на р. Дунав при Видин-Калафат”.

Програма САПАРД

На 31.12.2009 г. изтече валидността на Годишното финансово споразумение (ГФС) 2006, с което се прекрати и изплащането на субсидии към крайни бенефициенти по програма САПАРД.

От началото на годината са извършени възстановявания от Агенция САПАРД и НАП по дългове в размер на 0.2 млн. лв. и са извършени възстановявания от НФ на надвъзстановени средства от бенефициенти в размер на 0.1 млн. лева.

Инструмент за подобряване на бюджетните парични потоци и за подпомагане изпълнението на Шенгенското споразумение (Инструмент Шенген)

На 31.12.2010 г. приключиха плащанията по частта за Шенген от Временния Инструмент за улесняване на бюджетните парични потоци и за подпомагане

изпълнението на Шенгенското споразумение. В тази връзка следва да се отбележи, че 100 % от контрактуваното по инструмента беше разплатено.

Във връзка с изпълнение на ПМС № 17/2010 г. за одобряване финансирането на проекти, свързани с изпълнението на поетите ангажименти от страна на България за присъединяване към Шенгенското пространство през отчетния период са извършени разходи в размер на 0.01 млн. лв., а са постъпили възстановени суми по сметките на НФ в размер на 0.17 млн. лева.

Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство (ФМ на ЕИП 2004-2009 г.)

Получените по програмата средства (нето) за отчетния период са в размер на 0.4 млн. лева.

Сумата (нето) на разходите и изходящите трансфери, които са направени през същия период по ФМ на ЕИП са на обща стойност 0.74 млн. лева.

За периода НФ е процедурал към Офиса на Финансовия механизъм на ЕИП четири окончателни доклада като поисканите средства са на обща стойност 0.2 млн. лева.

Двустранни програми за европейско териториално сътрудничество през периода 2007 – 2013 г. по външни граници на Европейския съюз

Получените по програмата средства (нето) за отчетния период са в размер на 4.9 млн. лв. В отчетността на НФ са отразени (нето), постъпилите по банковите бюджетни сметки на МРРБ средства за сметка на чуждото финансиране по тези програми.

Сумата на разходите и изходящите трансфери (нето), които са направени през същия период по двустранните програми са на обща стойност 20.1 млн. лв., включително и средствата разходвани от банковите бюджетни сметки на МРР за сметка на чуждото финансиране по двустранните програми за трансгранично сътрудничество.

Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г. и Норвежки финансов механизъм 2009-2014 година.

Получените по двете програми средства за отчетния период са в размер на 4.4 млн. лв. Сумата на разходите и изходящите трансфери, които са направени през същия период са на обща стойност 2.1 млн. лева.

Българо-швейцарска програма за сътрудничество за намаляване на икономическите и социални неравенства в рамките на разширения Европейски съюз

Получените средства по програмата през отчетния период са в размер на 0.03 млн. лева. Извършените трансфери от началото на периода са в размер на 0.016 млн. лева.

11. Държавен фонд „Земеделие“

➤ Приходи

За 2013 г. планираните приходи по план-сметката на Държавен фонд „Земеделие“ са в размер на 777.7 млн. лева. По отчетни данни постъпленията към 30.06.2013 г. възлизат на 511.9 млн. лв., или 65.8 % изпълнение на годишния план.

- Данъчни приходи

Заложените приходи от такси върху производството на захар и изоглюкоза за 2013 г. са в размер на 1.05 млн.лв., като към 30.06.2013 г. годишният план е изпълнен на 100 процента.

- Неданъчни приходи

За първото шестмесечие на 2013 г., при планирани общо за годината 13.0 млн. лв. приходи и доходи от собственост са отчетени 2.4 млн. лв., като основната част от тях представляват лихви по предоставени заеми в страната. Отчетените други неданъчни приходи към 30.06.2013 г. са в размер на 0.4 млн. лв., при общо планирани за 2013 г. 2.5 млн. лева. През 2013 г. е планирано да бъдат внесени ДДС и други данъци върху продажбите в размер на 0.5 млн. лв., като по отчет към 30.06.2013 г. стойността на внесените данъци е 0.1 млн. лева.

- Помощи, дарения и други безвъзмездно получени суми от чужбина

Планираните за възстановяване средства от Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) за 2013 г. са в размер на 700.4 млн. лева. Към края на месец юни са постъпили 505.3 млн. лв., или 72.2 на сто изпълнение на годишния план за първото шестмесечие на тази година.

Планираните за възстановяване средства от Европейския фонд по рибарство (ЕФР) и от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) са съответно 25.6 млн. лв. и 35.7 млн. лв., но за първото полугодие на 2013 г. и по двата фонда не са отчетени постъпления.

➤ Разходи

Общият размер на планираните за 2013 г. разходи по план-сметката на ДФ „Земеделие” възлизат на 1 311.2 млн. лв. Към 30.06.2013 г. отчетените разходи са в размер на 335.1 млн. лв. – 25.6 на сто спрямо годишния план.

- Субсидии за нефинансови предприятия

За 2013 г. като субсидии за нефинансови предприятия са планирани 499.5 млн. лв. Отпуснатите средства за субсидии за нефинансови предприятия през първото шестмесечие на 2013 г. са в размер на 214.5 млн. лв., в т.ч. за:

- ✓ държавна помощ – 61.8 млн. лв., при планирани 80.4 млн. лева.;
- ✓ национални доплащания – 100.7 млн. лв., като от тях 28.2 млн. лв. са национални доплащания за животни. По схемата за национални доплащания за тютюн, необвързана с производството, са изплатени 72.5 млн. лева. Планираните общо средства за национални доплащания за 2013 г. са в размер на 148.6 млн. лева.;
- ✓ национални доплащания на площ за предходни кампании – 0.4 млн. лв., като за 2013 г. по план-сметката на ДФЗ не са планирани средства за национални доплащания на площ;
- ✓ средства за покриване на разходите за ДДС за пазарни мерки – 1.1 млн. лв., при планирани 9.0 млн. лева.;
- ✓ субсидии за непублични бенефициенти по ЕЗФРСР (средства за финансиране на проекти по мерки на Програмата за развитие на селските райони) – 45.9 млн. лв., в т.ч. национално съфинансиране 9.8 млн. лв. Планираните средства са в размер на 209.4 млн. лв., в т.ч. национално съфинансиране 36.4 млн. лева.;
- ✓ субсидии за непублични бенефициенти по ЕФГЗ за пазарни мерки – 4.2 млн. лв., в т.ч. 1.5 млн. лв. национално съфинансиране. Планираните средства са в размер на 52.1 млн. лв., като от тях 16.4 млн. лв. са средства за национално съфинансиране.

- Капиталови разходи

За 2013 г. са планирани капиталови разходи в размер на 729.4 млн. лв., от които 64.8 млн. лв. по национални програми и 664.6 млн. лв. по Програмата за развитие на селските райони и Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство”, в т.ч. 133.8 млн. лв. национално съфинансиране.

Изплатените средства към 30.06.2013 г. са както следва:

✓ по националните програми – 6.5 млн. лв., при планирани за годината 64.8 млн. лв., 10.0 % изпълнение;

✓ по Програмата за развитие на селските райони – 82.6 млн. лв., в т.ч. 16.1 млн. лв. национално съфинансиране, при планирани за годината 630.5 млн. лв., 13.1 % изпълнение;

✓ по Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство” – 6.4 млн. лв., в т.ч. 1.4 млн. лв. национално съфинансиране, при планирани за годината 34.1 млн. лв., 18.7 % изпълнение.

➤ **Трансфери между бюджетни и извънбюджетни сметки и фондове**

За първото шестмесечие на 2013 г. са отчетени трансфери (нето) към бюджетни организации – бенефициенти по програмите и мерките, финансирани със средства от ЕС в размер на 34.6 млн. лв. Получените трансфери между извънбюджетни сметки и фондове са в размер на 10.1 млн. лв., а предоставените - в размер на 44.7 млн. лева.

➤ **Финансиране**

Към 30.06.2013 г. са изплатени средства по следните направления:

✓ 923.3 млн. лв. за директни плащания (в т.ч. 920.0 млн. лв. директни плащания за сметка на ЕФГЗ и 3.3 млн. лв. платени средства за сметка на ЕЗФРСР, прехвърлени към директните плащания). Планираните за годината директни плащания за сметка на ЕФГЗ са в размер на 979.7 млн. лв., като за първото шестмесечие на 2013 г. изпълнението е 94.2 на сто спрямо плана;

✓ 8.2 млн. лв. за пазарни мерки (от тях 7.7 млн. лв. за реструктуриране на лозови масиви), при планирани за годината 89.6 млн. лв. – 9.2 на сто спрямо плана.

Възстановените суми от Европейския съюз към 30.06.2013 г. са както следва:

✓ 941.3 млн. лв. за директни плащания, при планирани за годината 976.6 млн. лева;

✓ 12.1 млн. лв. за пазарни мерки, при планирани за годината 89.6 млн. лева;

✓ 96.1 млн. лв. - възстановени средства от ЕЗФРСР, прехвърлени към директните плащания.

Към 30.06.2013 г. предоставените средства по лихвени заеми са в размер на 15.2 млн. лв., или 7.8 на сто от годишния план. Възстановените главници по предоставените заеми за първото шестмесечие са в размер на 30.5 млн. лв. при планирани 155.0 млн. лв. или 19.7 % изпълнение.

За първото шестмесечие на 2013 г. са отчетени 0.14 млн. лв. предоставени средства по временната финансова помощ, което представлява 0.5 % от годишния план. Възстановените суми по предоставената временна финансова помощ за същия период са в размер на 1.7 млн. лв., или 5.8 % от годишния план.

12. Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС)

Отчетените постъпления по бюджета на ПУДООС за първото полугодие на 2013 г. са в размер на 32.3 млн. лв., което представлява 65.9 % от годишния план на приходите на ПУДООС за 2013 година.

Размерът на разходите за първото полугодие на годината е 1 855.2 млн. лв., или 33.8 % спрямо годишния план.

Със ЗДБРБ за 2013 г. по бюджета на ПУДООС е планиран трансфер от МОСВ в размер на 20.0 млн. лв., като за отчетния период са получени 10.0 млн. лв. от този трансфер.

При планирани трансфери по бюджета на ПУДООС за 2013 г., от които 6.0 млн. лв. за МОСВ и 61.4 млн. лв. (капиталови разходи за изграждане на инфраструктурни обекти) към общини и други бюджетни структури, към 30.06.2013 г. са предоставени общо средства на общини и бюджетни организации в размер на 22.9 млн. лв., или изпълнението им е 34.0 % спрямо годишния план.

Средствата са изразходвани основно за финансиране на:

- изграждането на малки водоснабдителни обекти- 0.6 млн. лева;
- изграждане на съоръжения за защита и опазване на водните ресурси - 0.2 млн. лева;
- изграждане на Пречиствателни станции за отпадни води – 0.7 млн. лева;
- изграждането на канализационни мрежи и довеждащи колектори – 1.4 млн. лева;
- услуга с научен характер по разработки на МОСВ – 0.2 млн. лева;
- изграждане на депа и съоръжения за отпадъци – 1.3 млн. лева;
- изграждане на сепариращи инсталации за битови отпадъци – 1.8 млн. лева;
- закриване и рекултивация на общински депа за битови отпадъци – 8.9 млн. лева;
- за финансиране на екологични мероприятия на общините - рекултивации, залесяване, унищожение и съхранение на пестициди, проекти за чиста околна среда, биоразнообразие, информационна и образователна дейност и други – 1.8 млн. лева;
- трансфер към МОСВ – 6.0 млн. лева.

Средства за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия

Със Закона за Държавния бюджет на Република България /ЗДБРБ/ за 2013 г. средствата по чл.1, ал.2, т.4.2 за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия са в размер на 70 млн. лева. Финансовите средства се предоставят по бюджетите на министерства, ведомства и общини въз основа на решения на Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към МС.

Към 30.06.2013 г. с Решения №1 /11.02.2013 г., Решение № 2 /26.02.2013 г., Решение №3 /19.04.2013 г. и Решение №4 / 08.05.2013 г. от 2013 г. на Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към МС са разпределени 52.1 млн. лева.

От разпределените средства за превантивни дейности от плана за изпълнение на Националната програма за защита при бедствия са предоставени 7.4 млн. лв.; за разплащане на спасителни и неотложни аварийно възстановителни дейности за овладяване на бедствени положения - 4.7 млн. лв.; за неотложни възстановителни работи - 30.5 млн. лв.; за възстановителна помощ - 9.5 млн. лева.

По-значителните събития , с които са свързани приетите решения са:

- Преодоляване на последиците от земетресението на 22 май 2012 г. на територията на общините Перник, Радомир, Брезник и Столична община.
- проливни дъждове и силни ветрове през януари и февруари на територията на Община Неделино и област Габрово;
- активизиране на свлачищни процеси;
- силните ветрове и бури през м. март 2013 г. в областите Габрово, Сливен и Кърджали.

В хода на изпълнение на бюджета към 30.06.2013 г. по бюджетите на общините и министерствата, за сметка на “Резерва за непредвидени и неотложни разходи”, в частта за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия са предоставени общо 52.1 млн. лв., в изпълнения на Решения № 1, 2, 3 и 4 на Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към Министерския съвет, както следва:

- За общините 36.7 млн. лева.
- За министерства и ведомства 15.4 млн. лева.

Разпределението по области показва, че най-много средства към 30.06.2013 г. са предоставени на област Перник – 13.0 млн. лв. и на областите Смолян (4.7 млн. лв.), Габрово (2.5 млн. лв.), Пловдив (2.0 млн. лв.) и Хасково (1.8 млн. лв.).

От предоставените на общините средства са възстановени 0.13 млн. лв. от обекти, които са приключени.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

- Основните макроикономически индикатори от началото на годината се развива песимистично спрямо прогнозите, при които е разработен ЗДБРБ за 2013 г. Икономическият растеж през първото полугодие остана слаб, като освен неблагоприятните ефекти от влошената външна среда започнаха да се проявяват и ефекти от нестабилната вътрешна среда. Вътрешното потребление остава свито, което е сред основните причини за ревизираната надолу макроикономическа прогноза за настоящата година.
- Основните параметри по изпълнението на данъчните приходи по консолидираната фискална програма към първото полугодие на 2013 г., очертаха сериозно изоставане спрямо разчетите към ЗДБРБ за 2013 г. Заложеният номинален ръст на данъчните приходи спрямо разчетите към ЗДБРБ за 2012 г. е в размер на 1.8 млрд. лв. или 8.4 %, а номиналният ръст на данъчните приходи за първите шест месеца на годината спрямо същия период на 2012 г. е едва 3.0 %. Изоставане спрямо разчетите за периода има при повечето данъци, като най-сериозно е то при приходите от акцизи, приходите от ДДС, приходите от ДДФЛ и други.
- По отношение на разходите, към полугодието се наблюдават просрочени задължения и поетите ангажименти за разход, неразчетени с рамката към ЗДБРБ за 2013 г., което оказва сериозен натиск върху разходната част на бюджета. Изчерпаните законови резерви, в резултат на одобрени непредвидени и неотложни разходи през първите пет месеца на годината, очертаха липса на гъвкавост по отношение на разходите, което от своя страна ограничи възможностите за компенсиращи мерки за посрещане на натиска върху бюджетната позиция.
- Категоричните индикации за изоставане в приходите и потенциалният натиск върху бюджетната позиция, изчерпаните буфери и натиска от страна на разходите, както и изчерпаният лимит за поемане на нов дълг през 2013 г. бяха сред основните причини за изготвения от Министерството на финансите ЗИД на ЗДБРБ за 2013 г., одобрен от Народното събрание (ДВ бр. 74 от 23.08.2013 г.)
- Актуализираните параметри по приходите поставят амбициозни цели пред приходните администрации и изискват сериозна мобилизация и енергични усилия. Спешните мерки с цел подобряване на събираемостта на приходите и борбата с контрабандата и сивата икономика, са както организационни, така и такива, изискващи законодателни промени. Част от тези мерки вече се прилагат от данъчната и митническата администрации, с което се цели минимизиране на рисковете при изпълнението на актуализираните разчети за годината в частта на приходите.
- Добрата финансова практика предполага управлението на поемане на ангажименти да е съобразено с възможностите за разплащане на възникнали задължения по съответните договори и недопускане на просрочени задължения. В рамките на управленската отговорност ангажимент на съответния ръководител е разплащане на просрочените задължения и/или свеждането им до минимум в рамките на разполагаемия ресурс.
- За постигане на фискалните цели за 2013 г. всички администрации да максимални усилия за минимизиране на рисковете и осигуряване на стабилност за бюджетната позиция.